Jaargang 114. Zondag, 18 November 1855. No. 139

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant wordt verzonden: *Bijblad* no. 17, inhoudende: *Kort Verslag van de handelingen van den Gemeenteraad van Groningen en der Staten Generaal.*

GRONINGER STRAATVUILNIS.

PUBLIEKE VERKOOPING (*de laatste in dit Najaar*) op WOENSDAG den 21sten November 1855, ten Huize van K. J. NEVEN, te *Hoogezand.*

NIEUWSTIJDINGEN.

NOORD-AMERIKA.

Volgens de berigten uit New-York van den 31sten October, is door het ministerie van justitie te Washington aan de eedgenootschappelijke overheden eene instruktie betrekkelijk de regten en pligten van onzijdige Staten gezonden, waarin het volgende voorkomt:

»De Vereenigde Staten geven aan geene oorlogvoerende partij vrijheid om op hun gebied krijgsvolk te werven. Zulks is met onpartijdige billijkheid bij eene door het Congres gemaakte wet zonder uitzondering verboden. Door, in strijd daarmede, pogingen tot aanwerving hier te lande te doen, heeft Engeland inbreuk gemaakt op de souvereine regten der Vereenigde Staten.

».... Het is eene beleediging voor de natie en voor hare regering, wanneer een buitenlandsch gouvernement aan zijne beambten hier te lande voorschrift, van de voorregten die zij in de Vereenigde Staten genieten misbruik te maken, tot het bereiken van onwettige bedoelingen."

— Aan de graanmarkt te New-York bleef de omzet zeer levendig en de prijzen over het algemeen rijzend.

RUSLAND. — TURKIJE.

Tot in den avond van den 12den was, volgens eene te Petersburg ontvangene depêche, in de Krim door de geallieërden niets nieuws ondernomen, noch van de zijde der Russen eenige beweging van bijzonder belang uitgevoerd.

De Keizer van Rusland heeft thans gevolg gegeven aan zijn reeds langen tijd opgevat plan om de Krim te bezoeken. Z. M. heeft den 7den dezer Nikolaïeff verlaten en niet alleen Simferopol, maar ook de Noorder forten van Sebastopol bezocht. Z. M. wilde in persoon aan de troepen zijne dankbaarheid gaan betuigen voor de tot dusverre dapper volgehouden verdediging, en tevens zelf de verwoestingen in oogenschouw nemen, die door den oorlog reeds in de Krim waren aangerigt. Hij heeft de troepen in den besten staat gevonden en is den 12den weder op reis gegaan om over Moskou naar de hoofdstad terug te keeren. Wat de uitslag ook zij van dit bezoek, deze gevolgtrekking mag men er wel uit maken, dat de ontruiming van de Krim door de Russische troepen vooralsnog zeer onwaarschijnlijk blijft, zoo lang zij daartoe niet door nu nog onbekende gebeurtenissen mogten genoopt worden.

Uit Kamiesch wordt berigt, dat men zich veel beter tegen den winter waarborgt, dan vroeger is geschied. Er zijn scheepsladingen aangekomen van dekens, vlaggedoeken, houten zolen, wollen handschoenen en sokken, en voor de hospitalen nieuwe matrassen. In weerwil van deze en soortgelijke maatregelen van voorzorg, wenschen de soldaten, die reeds eenigen tijd bij eigene ondervinding weten, aan welke gevaren en ontberingen zij in de Krim zijn blootgesteld, niets liever dan naar hun vaderland terug te keeren. Vooral onder de Engelsche officieren is dat verlangen zoo algemeen en het aanzoek om met verlof naar Engeland te gaan, op grond, naar het heet, van dringende bezigheden, zoo menigvuldig, dat de Engelsche bevelhebber zich genoodzaakt heeft gezien eene dagorder daartegen uit te vaardigen, waarbij aan de officieren hun pligt in het kamp herinnerd wordt.

De *Daily News* is over de wijze van oorlogvoeren in de Krim in het geheel niet tevreden, en vindt dat de generaals der geallieërden hunne krachten te veel verdeeld hebben en daardoor buiten staat zijn om *Gortschakoff's* leger ernstig te bedreigen. »Ware" — zoo zegt het genoemde blad — »de geheele krijgsmagt der geallieërden, waarover men nu beschikken kan, op een enkel punt, hetzij te Eupatoria, Kinburn, Kertsch of Kaffa geconcentreerd, dan zou het geenszins onwaarschijnlijk zijn, dat zij prins *Gortschakoff*, door zijne gemeenschap af te snijden, tot een' grooten veldslag zouden dwingen. Maar zij doen niets van dien aard, maar verstrooijen hunne strijdkrachten en doen belangrijke verkenningstogten, die de Russen rustig toezien. Zij zenden den generaal *d'Allonville* met een hoopje Fransche en Turksche infanterie en met eenige Fransche, Turksche en Engelsche artillerie en kavallerie naar Eupatoria. De generaal rukt op den weg van Simferopol voorwaarts, doch merkt weldra, dat de vijand zoo sterk verschanst en door zijne 32ponders zoo voortreffelijk gedekt is, dat hij geen aanval durft wagen. Reeds uit de maatregelen van prins *Gortschakoff* blijkt, aan welk gevaar het Russische leger bij een' aanval uit Eupatoria blootgesteld is, en desniettegenstaande verstrooijen wij ons leger in alle rigtingen. Welken geheel anderen uitslag hadden wij kunnen bereiken, wanneer wij, in plaats van 10,000 man naar Kinburn te zenden, welks bezit, voor het tegenwoordige ten minste, als 't ware nutteloos is, die zelfde krijgsmagt hadden uitgezonden om een' krachtigen aanval uit Eupatoria te ondersteunen." — Men vergete hierbij intusschen het spreekwoord niet: de beste stuurliën staan aan wal.

Berigten uit Konstantinopel van den 8sten dezer melden, dat de uitvoer van granen uit alle Turksche havens is verboden; de invoer is vrijgesteld voor de consumtie aldaar. — Hoewel deze maatregel voor velen in Engeland eene teleurstelling zal zijn, achtte men het waarschijnlijk, dat hij door de Porte niet zonder overleg met hare hooge bondgenooten genomen is en mede strekken moet om de voeding der geallieërde krijgsmagt gemakkelijker te maken.

Dezelfde berigten melden dat het plan tot graving van een kanaal door de Dobrudscha van den Beneden-Donau tot de kust bij Kustendjé door de Porte goedgekeurd is. Men weet dat namens eene maatschappij van Engelsche en Fransche kapitalisten concessie gevraagd was voor die kanalisatie, door welke het handelsverkeer over den Donau, waarbij ook Duitschland zoo veel belang heeft, een' korter en gemakkelijker' weg naar zee zou bekomen en de ondiepte in den mond bij Sulina zou kunnen vermijden.

Sedert de aankomst van *Omer*-pacha in Azië en zijne benoeming tot opperbevelhebber der Turksche troepen in Anatolie, zijn ook tegen hem de kuiperijen der vroeger aldaar bevelvoerende pacha's begonnen. Echter is de invloed van den Serdar te Konstantinopel groot genoeg geweest om deze aanslagen spoedig te verijdelen, en inderdaad zijn ook *Mustapha*-pacha te Kolchis en *Vassif*-pacha te Kars in de laatste dagen van hunne posten ontslagen. Beide pacha's worden binnen kort te Konstantinopel verwacht.

Omer-pacha heeft, naar luid der laatste berigten, den 5den den overtogt over de rivier Ingurie, welke Abasie van Mingrelie scheidt, geforceerd. Het vijandelijke leger bestond uit 8000 man geregelde troepen en 12,000 man van de Mingrelische en Georgische militie. Het gevecht duurde vijf uren. De Russen hebben gevoelige verliezen geleden. De Turken zijn op vier verschillende punten de Ingurie overgetrokken. *Omer*-pacha rukte tegen Kutaïs op.

Den 15den October was Kars nog altijd door de Russen belegerd. De toestand van het garnizoen was echter veel verbeterd en men dacht, dat het in staat zou zijn om een' nieuwen storm af te slaan.

Te Petersburg is eene keizerlijke ukase verschenen, waarbij het ontslag wordt aangenomen van den graaf *Kleinmichel*, als minister van openbare werken, welk besluit vergezeld gaat van een voor dezen vleijend schrijven des Czaars. — De Keizer looehenstraft hierdoor dus de nadeelige geruchten welke in den laatsten tijd tegen den afgetreden minister waren verspreid.

De reglementen betreffende de concessiën van spoorwegen aan partikuliere maatschappijen in het geheele Russische rijk, zijn openbaar gemaakt.

Bij eene andere ukase heeft de Keizer, wenschende het aantal officieren te vermeerderen, de voor 13 gouvernementen reeds bestaande gunstige beschikkingen voor arme edellieden, die in dienst bij het leger treden, tot het geheele rijk uitgestrekt.

De telegraaf van Simferopol naar Nikolaïeff en Petersburg is geopend.

Volgens den *Constitutionnel*, heeft Keizer *Alexander*, uit hoofde van den geheelen ondergang des Russischen handels te Sebastopol, Eupatoria, Yalta, Kertch, Kaffa en Berdiansk, bevel gegeven dat de handelstand aldaar zal vrijgesteld worden van alle lasten en opbrengsten, totdat de rust in die streken volkomen hersteld zal zijn. Tevens heeft de grootvorst *Michael*, in zijne hoedanigheid van groot-admiraal, te Nikolaïeff eene commissie benoemd, belast met het verleenen van eene schadevergoeding aan de officieren, geëmploijeerden en soldaten bij de marine, die te Sebastopol hunne bezittingen verloren hebben.

Rusland laat geen oogenblik verloren gaan, om zijne strijdmagt door nieuwe wervingen en de mobielverklaring der militiën te verdubbelen. In 1856 zal het verscheidene operatielegers hebben, waarvan elk leger onafhankelijk zal kunnen ageren en zonder behoefte te hebben van op eenig ander te steunen. De Russische strijdmagt is thans op de volgende wijze verdeeld: Een leger van 120,000 man bezet Bessarabië en Cherson; het Krimleger, met de reserven, die zich te Perekop bevinden, telt 180,000 man; de linie van den Kaukasus wordt door 70,000 man verdedigd; de strijdmagt voor Kars bedraagt 35,000 man, en de defensielinie van het Noorden wordt bezet door 80,000 man. Rusland zal voor het derde oorlogsjaar de grootste pogingen doen, om de groote legers, welke belast zijn de onmetelijke grenzen van Rusland te verdedigen, voltallig te maken.

— Aan de *Oest. Zeit.* wordt het volgende uit Parijs geschreven: »Na den val van Sebastopol is de vraag geopperd of de Westersche mogendheden niet met volle regt de terugbetaling der oorlogskosten van Rusland zouden kunnen vorderen. Het Britsche kabinet had gaarne een additioneel artikel in dien geest bij de voorloopige vredesvoorwaarden opgenomen gezien, doch *Napoleon III* heeft zich op een' tweeledigen grond daartegen verklaard, namelijk: 1) opdat Europa de overtuiging erlange, dat de Westersche mogendheden het allereerst in het belang van het algemeen staatkundig evenwigt gearbeid hebben, zonder daarvoor eenige vergoeding van kosten te begeeren; 2) omdat de financiële toestand van Rusland niet van dien aard is, dat hij, al ware het slechts een gedeeltelijke, schadeloosstelling voor de oorlogskosten aan de Westersche mogendheden gedoogt, en de Keizer der Franschen aan Rusland geene andere vredesvoorwaarden wil opleggen dan dezulken die aannemelijk en uitvoerbaar zijn. Daarom echter zullen de Westersche mogendheden te strenger vasthouden aan de aanneming van de tot dusverre ontworpen vier waarborgpunten en het bezetten van de Krim zoo lang als onderpand doen gelden, tot dat de vier waarborgpunten volkomen zullen zijn verwezenlijkt."

ITALIE.

Men heeft thans zekere berigten aangaande het besluit, 't welk door de Napelsche regering is genomen omtrent den gewezen directeur van politie, den heer *Mazza*, wiens handelingen vooral de gevoeligheid van het Engelsche kabinet hebben gaande gemaakt, en welke, volgens sommige opgaven, zou zijn verbannen, volgens andere echter, nog in blakende gunst staat bij het hoog bewind te Napels. Naar luid van het officiële dagblad der Beide-Siciliën, zal de heer *Mazza* den rang van directeur van politie en de daaraan verbondene geldelijke voordeelen behouden en is hem tevens de betrekking opgedragen van adviseur bij den staatsraad. Uit deze omstandigheid schijnt te blijken, dat, indien de heer *Mazza* in ongenade is gevallen, de Napelsche regering al het mogelijke tracht aan te wenden, ten einde hem zijn toestand dragelijk te maken. Het zal inmiddels de vraag zijn, of Engeland met dezen maatregel genoegen zal nemen.

— Door de dagbladen wordt eene opgave medegedeeld van het getal slagtoffers die in dit jaar in de onderscheidene staten van Italië door de cholera zijn weggerukt. In het hertogdom Parma en Plaisance wordt dit geschat op 13,372 gevallen 8,020 overledenen; in Modena en Reggio op 11,396 gevallen 6,566 overledenen; in Toscane op 41,618 gevallen 25,941 overledenen. Zoo men hierbij Lombardije rekent, waar het getal dooden 50,000 te boven gaat, en voor den Kerkelijken staat een gelijk getal aanneemt, dan heeft Italië in dit jaar aan die vreeselijke ziekte 150,000 slagtoffers geleverd.

SPANJE.

In de zitting van den 8sten heeft de heer *Olozaga* art. 6 van de grondwet bestreden en voorgesteld dat artikel naar de commissie te zenden ter herziening. Ofschoon door den maarschalk *O'Donnell* en *Rios Rosos* verdedigd, is dat voorstel aangenomen. De minister heeft zijn ongenoegen te kennen gegeven, dat de heer *Olozaga* zich vijandiglijk tegen het gouvernement gedroeg. Deze antwoordde hierop, dat hij als gezant het ministerie voorstond, doch dat hij als afgevaardigde onafhankelijk was. Ten gevolge van die woordenwisseling, heeft de heer *Olozaga* zijn ontslag gevraagd als gezant van Spanje in Frankrijk.

Het ontslag van den heer *Olozaga* is intusschen nog niet aangenomen en men hoopt, dat de zaak geschikt zal worden, te meer, daar de Fransche gezant er zich mede bemoeit. De heer *Olozaga* en zijne vrienden houden vol, dat hij door te handelen, zoo als hij gedaan heeft, het kabinet van eene nederlaag gered heeft. Het artikel 6 der constitutie zal alsnu zoodanig gewijzigd worden, dat de regering het kan aannemen, zonder dat zij van de zaak eene kabinets-kwestie behoeft te maken.

DUITSCHLAND.

De beide Wetgevende Kamers van Pruissen zijn tegen den 29sten dezer bijeengeroepen.

— Eenigen tijd geleden werd een der ambtenaren bij de telegrafie te Berlijn, den heer *Janck*, in hechtenis genomen, als beschuldigd van den inhoud van telegrafische dépêches te hebben medegedeeld aan personen, voor welke deze niet bestemd waren. In het oog loopend gelukkige beursspeculatiën van zekere personen, hadden tot vermoedens en eindelijk tot ontdekking van het misdrijf aanleiding gegeven. Den 12den dezer heeft het geregtshof alhier bovenbedoelden ambtenaar, wegens schending van zijn' ambtspligt, tot 3 jaren gevangenis en verlies van zijne burgerlijke regten; *Julius Reichenheim* tot twee jaren ontzegging als boven; *Isidor Reichenheim* tot een jaar gevangenisstraf en een jaar ontzegging als boven; den bankier *Meijer* tot twee jaren en zes maanden gevangenisstraf en drie jaren ontzegging als boven, veroordeeld. De bankier *Goldberg* is vrijgesproken.

— De pauselijke allocutie nopens het concordaat met Oostenrijk, met welks inhoud onze lezers reeds bekend zijn, eindigt aldus:

«Dit zijn de voornaamste punten van dat concordaat, hetwelk, eerwaarde broeders, wij u beknoptelijk hebben doen kennen, opdat wij gezamenlijk grooten dank doen toekomen aan den Vader der barmhartigheid en aan den God van alle vertroosting, die onzen welbeminden Zoon in Jezus Christus, *Frans Jozef*, Keizer van Oostenrijk en Apostolisch Koning, een wijs en verstandig hart gegeven heeft. Laat ons nederig dien Almagtigen God, bij de verdienste Zijne Moeder, de Allerheilige Maria, bevrijd van elken smet der erfzonde en van alle gelukzaligen des Hemels, wier feest wij gevierd hebben in de vreugde eener plegtigheid, welke hun allen gemeen is, smeeken, van het gebied der Kerk alle dwalingen en alle rampen af te wenden, en om in Zijne goedertierenheid het christelijk volk dat Hem dient eene grootere vermeerdering van gunsten te verleenen."

ZWEDEN en DENEMARKEN.

De ontvangst van generaal *Canrobert* te Stokholm is buitengemeen luisterrijk geweest. Men hoopt van die zending nog steeds belangrijke gevolgen. Sommige bladen vragen dan ook, of de terugroeping van eenige Fransche en Engelsche troepen uit de Krim misschien niet eerder, dan eene vredelievende betuiging te zijn, tot de meening kan leiden, dat de Westersche mogendheden in het voorjaar hare operatiën welligt zullen verleggen, en meer het oog naar de Oostzee zullen wenden?

De uitslag dezer zending wordt overal met belangstelling te gemoet gezien. Te Weenen wordt van het al of niet gelukken van dezelve de beantwoording van de vraag, of de vier punten van waarborg al of niet zullen worden uitgebreid, afhankelijk gesteld. Aldaar houdt men zich overtuigd, dat van Zweden eene aansluiting aan het Westen wordt verlangd, onder toezegging van de verpligting bij tractaat om dien staat weder in 't bezit te stellen van Finland; — ten gevolge waarvan het stelsel van de inkorting van het bebied van Rusland zou worden gevestigd en de oorlog vermoedelijk voor nog eenige jaren zou worden bestendigd.

Zoo gemeld wordt, tracht men op de stemming der gemoederen in Zweden te werken, en die zelfs tegen den Koning op te zetten, aan welken het niet kan ontgaan, dat Finland eerst nog vermeesterd zou moeten worden, Rusland steeds een grens-nabuur blijft van Zweden, en de alliantie van de Westersche mogendheden altijd vatbaar blijft om ten minste te worden verzwakt.

— De schout-bij-nacht *Dundas* is met zijn' geheelen staf, aan boord van de *Duke of Wellington*, op zijne terugreis naar Engeland, te Kiel aangekomen.

— Het schijnt dat zich tegenwoordig in Zweden eene meer dan gewone neiging tot naauwere vereeniging met Noorwegen openbaart, welke landen tot dusverre alleen door den souverein met elkander in betrekking stonden. Reeds is eene gemengde commissie benoemd, om alles tot eene tolvereeniging tusschen Zweden en Noorwegen voor te bereiden. Thans verneemt men, dat de verjaardag der thans bestaande vereeniging te Stokholm met meer dan gewonen luister gevierd is, en dat onderscheidene redevoeringen in bovengemelden geest zijn uitgesproken.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 14 November.

Gisteren avond is alhier eene talrijke meeting gehouden, ten doel hebbende te protesteren tegen de uitzetting der staatkundige uitgewekenen op Jersey. Nadat de president, het parlementslid *Miall*, had aangetoond dat Engeland ten allen tijde gastvrijheid aan alle staatkundige vlugtelingen had verleend en daarvan thans, zonder dat eenige wet dit toestond, was afgeweken, en nadat hij het Engelsche volk had aangemaand meer dan ooit voor het behoud zijner regten te waken, werd met schier eenparige stemmen de volgende motie van den heer *Washington Wilks* aangenomen: „De meeting drukt hare volle verontwaardiging uit over de onlangs plaats gehad hebbende uitzetting van de uitgewekenen op Jersey, en houdt vol, dat vreemdelingen, op Britsch grondgebied aangekomen, juist daardoor regt hebben op de natuurlijke en wettelijke regten der Engelsche burgers en geoordeeld moeten worden door eene jury, voor dat zij aan eene straf worden onderworpen. De meeting verbindt zich en roept de natie op om met alle wettelijke middelen weerstand te bieden aan elke poging om door het Lagerhuis eene wet te doen aannemen, welke het regt van asyl zoude schenden."

— In de Londensche clubs zijn weddingschappen aangegaan en prijzen uitgeloofd voor de verklaring van de juiste beteekenis van den inhoud der redevoering door lord *Palmerston* bij de installatie van den lord-mayor uitgesproken. In éene club zijn twintig verschillende uitleggingen daarvan gegeven, en de commissie van beoordeelaars, die ze alle onderzocht, aarzelde aan een der antwoorden den uitgeloofden prijs toe te kennen, aangezien de redevoering al die verklaringen gelijkelijk wettigde.

— Een groot aantal Russische krijgsgevangenen te Lewes (alle Finl nders) hebben op nieuw ongeregeldheden gepleegd, welke zelfs in den beginne een heviger karakter aannamen, dan die reeds door deze krijgsgevangenen vroeger gepleegd zijn. De aanleiding daartoe bestond alleen daarin, dat zij vernomen hadden dat twee hunner gewezen makkers in vrijheid zouden worden gesteld. In hevige woede daarover, slaakten zij kreten van wraak, niet alleen tegen deze hunne vroegere mede-krijgsgevangenen, maar ook tegen den gouverneur. Onmiddellijk schoot de luitenant *Mann* toe, om hen tot de orde terug te brengen, en legde daarbij eene groote mate van moed aan den dag; de eigenlijke rust werd echter niet eer hersteld, dan nadat men troepen had laten komen, aan wie men bevel gegeven had de geweren te laden. Toen de gevangenen dit zagen, hielden zij zich zeer bedaard en keerden naar hunne afzonderlijke verblijven terug.

Ook te Bristol zijn, doch aldaar door het corps transportsoldaten, ongeregeldheden gepleegd, die het eerst ontstaan zijn in een herberg, waar zich een aantal dier manschappen vereenigd en bier gevraagd hadden, hetgeen hun door de herbergierster geweigerd werd. Hierop braken zij de glazen, verlieten de herberg, liepen de straten door, waar een aantal andere manschappen zich bij hen voegden, wapenden zich met stokken en andere wapenen en beleedigden allen die hun op de straat tegenkwamen. De policie kwam daarop spoedig op de been, die hen trachtte uiteen te drijven, doch dit had een gevecht ten gevolge, waarbij verscheidene personen gewond werden. Een piket troepen kwam daarna de politie te hulp, doch ook de komst van deze had nog niet onmiddelijk de gewenschte rust ten gevolge. Eerst laat in den avond keerde deze terug.

— De voortdurende vermeerdering van Londens bevolking, waardoor de communicatie langs de straten steeds moeijelijker wordt, heeft het Parlement er toe bewogen in Maart l.l. eene commissie van onderzoek te benoemen. Deze heeft thans een uitgebreid rapport omtrent haar onderzoek uitgebragt. Het resultaat komt kort hierop neder, dat het eene volstrekte noodzaak is nieuwe straten, bruggen en spoorwegen binnen de stad aan te leggen, om eene verdere overvulling der straten te voorkomen. Om de grootte van Londens verkeer eenigermate te kunnen nagaan, laten wij hier uit dat rapport de volgende cijfers volgen: Iederen dag gaan ongeveer 200,000 menschen te voet naar de City, de stoombooten brengen tegen de 15,000 personen aan en de onderscheidene omnibussen doen dagelijks 7400 ridten door de stad. Aan het spoorwegstation bij Londonbridge reisden in 1854 10,885,000 personen af of kwamen daar aan (tweemaal zooveel als in 1850). In datzelfde tijdvak klom het aantal personen bij het station van den Zuidwesterspoorweg van 1,228,000 tot 3,308,000; langs den Kentschen spoorweg reisden in het vorige jaar 2,185,000; langs dien naar Liverpool 970,000; langs de groote noordbaan 1,400,000, de centraalbaan 74,000 en langs den kleinen spoorweg, die Londen in een' halven cirkel omgeeft, 8,140,000 personen.

— Een Amerikaansche walvischvaarder heeft bij Kaap Mercy, in de Straat Davis, ontmoet de *Resolute*, 't welk uitgezonden was ter opsporing van sir *John Franklin* en van welk schip men in langen tijd geen berigt had ontvangen.

— De berigten uit Bombay van den 17den October zeggen, dat de opstand in Santal zich hervat heeft en dat nagenoeg het geheele district van Birboum in handen der opstandelingen gevallen was. De godsdiensttwisten in het rijk van Oude namen toe.

— Uit Mexico wordt het ontslag van den president *Alvarez* en de benoeming van den generaal *Comonfort* tot die waardigheid berigt. Het schijnt daar dus sedert het vertrek van den dictator *Santa Anna* nog niet tot rust te zijn gekomen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 15 November.

Keizer *Napoleon* ontvangt wederom een bezoek van een lid van het koninklijk geslacht van Groot-Brittanje. De hertog *van Cambridge* is heden aangekomen en heeft in de voor hem bestemde vertrekken op de Tuilleriën zijn' intrek genomen.

— Heden is de wereldtentoonstelling door Keizer *Napoleon* gesloten. Aan niet minder dan twaalfduizend inzenders van ten toon gestelde voorwerpen zijn door het hoofdbestuur der tentoonstelling eereblijken en belooningen toegekend: één klein gedeelte daarvan, namelijk de ridderteekens en de groote medailles, zijn door den Keizer zelven bij de sluiting uitgereikt. Zijne Majesteit heeft, in antwoord op een namens het hoofdbestuur door den prins *Napoleon* uitgebragt verslag, eene toespraak gehouden, die ook bij de niet oorlogvoerende natiën een' diepen indruk zal maken.

Deze toespraak luidt hoofdzakelijk als volgt:

»De Parijsche wereldtentoonstelling biedt een groot schouwspel aan. Terwijl Frankrijk in oorlog is, zenden mannen, die zich onderscheiden op het gebied van wetenschap, kunst en nijverheid, van alle punten des aardbols hunne voorwerpen naar Parijs, om die aldaar ten toon te stellen. Dit concours versterkt de algemeene overtuiging, dat de oorlog alleen hem bedreigt, die hem geprovoceerd heeft, en dat die in het belang van allen voortgezet wordt. Europa ziet van verre het naderende gevaar, doch het zal een' waarborg voor zijne onafhankelijkheid en veiligheid vinden. Ondertusschen is bij de aanschouwing van zooveel wonderen de eerste indruk dien men ontvangt, de wensch naar vrede. De vrede toch kan alleen deze merkwaardige voortbrengselen van het menschelijk vernuft eene verdere vlugt geven. Gij allen behoort met mij te wenschen, dat deze vrede spoedig tot stand kome en duurzaam zij. Om di n *duurzaam* te maken, is het noodig dat de kwestie, welke tot den oorlog geleid heeft, naauwkeurig gekend worde. Om den vrede *spoedig* tot stand te zien komen, is het noodig dat Europa zich verklare, want zonder openbaarmaking van het algemeen gevoelen, dreigen de oorlogen tusschen groote mogendheden al voortgezet te worden. Indien daarentegen Europa zich verklaart en te kennen geeft, wie gelijk en wie ongelijk heeft, dan is eene groote schrede gedaan tot vereffening van het geschil. In onze eeuw van beschaving zijn de overwinningen des legers, hoe schitterend ze ook zijn mogen, slechts van voorbijgaanden aard. Ten slotte is het alleen de openbare opinie, die immer de eindelijke overwinning behaalt.

Zegt, mijne heeren de afgevaardigden! aan uwe medeburgers dat Frankrijk jegens geen enkel volk haat koestert; dat het sympathie voor allen heeft, die even als wij, de zegepraal des regts en der regtvaardigheid willen. Zegt hun, dat indien zij dit willen, zij dan ten minste openlijk zich vóór of tegen ons verklaren, want wanneer Europa onverschillig blijft, te midden van een ernstig conflict, dan vervalt het in eene slechte berekening, en wanneer het stilzwijgend blijft, begaat het eene dwaling. Wij geallieërde natiën smeden voor de zegepraal eener groote zaak wapenen, zonder dat onze fabrijken en industrieën eenigen stilstand hebben ondervonden. — Zijt groot, zoowel door de werken des vredes als door die des oorlogs. Laat ons door eendragt sterk zijn, en ons vertrouwen in God stellen, dat wij over de tegenwoordige en toekomstige moeijelijkheden zullen zegevieren."

In het schip van het Nijverheidspaleis waren 40,000 personen bijeen.

— De *Moniteur* deelt de benoeming mede van de leden der buitenlandsche en Fransche jury's voor de tentoonstelling tot het legioen van eer, en geeft verder 's Keizers tevredenheid te kennen over het door prins *Napoleon* verrigte aangaande die tentoonstelling. De Keizer heeft verder den arbeid der jury's der buitenlandsche afgevaardigden geprolongeerd tot den 30sten November.

— Meer dan vijftig met graan geladen schepen zijn den 10den dezer de haven van Marseille binnengeloopen.

— Graaf *Walewski* en baron *von Hubner* hebben eene tusschen Frankrijk en Oostenrijk gesloten overeenkomst betreffende de uitlevering van misdadigers geteekend. Tot dusverre bestond zulk een traktaat tusschen de beide staten niet. (Hieruit blijkt dus, dat het vorige berigt aangaande deze overeenkomst, zoowel in onze courant als andere dagbladen overgenomen, onjuist was.)

BELGIE.

BRUSSEL, 14 November.

Gisteren heeft de Senaat tot voorzitter gekozen den prins *de Ligne*.

De Kamer der vertegenwoordigers heeft de heeren *Delahaye* en *de Naeyer* tot president en vice-president herkozen.

— Een Gentsch blad deelt een' brief mede, op den 16den October j.l. voor Sebastopol geschreven door eenen Gentenaar, *P. de Caster*, dienende bij het 1ste regement van het Fransche vreemden-legioen. In dien brief leest men onder anderen:

»Ik zal u vertellen wat wij gedaan hebben in de stad van Sebastopol, de drie dagen dat wij daar geweest hebben. Wij hebben alles kapot geslagen, alles verbrand en alles opgedronken dat wij gevonden hebben. Witten wijn, rooden wijn in flesschen en geheele tonnen brandewijn, brood, boter, kaas en veel andere dingen hebben wij daar gevonden, zoo als vrouwenkleederen, manskleederen, goud- en zilverwerk, huisraad, enz. Niemand zou willen gelooven wat goed en geld er in de stad van Sebastopol gebleven is. De drie dagen dat wij daar geweest zijn, heeft het legioen Etrangère met de Fransche regementen niets anders gedaan dan *bras-dessus bras-dessous* door de stad te loopen, onder het zingen van liederen van *Napoleon* en bedronken als de grootste *Polonais* van de wereld. Ik moet van die stad zwijgen, of ik word er zot van."

NEDERLAND.

'sGRAVENHAGE, 16 November.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal is heden de algemeene discussie der begrooting afgeloopen; hoofdstuk I (*huis des Konings*) aangenomen met algemeene stemmen; morgen voortzetting.

— Den 20sten dezer zal te Koppenhage de conferentie een' aanvang nemen, waarbij alle zeemogendheden zullen worden vertegenwoordigd, en waarin zal worden behandeld het vraagstuk nopens de heffing van den Sondtol, welke conferentie is uitgelokt door het weigeren van de Vereenigde Staten van N.-Amerika, om in het vervolg dien tol te betalen. Naar wij van goederhand vernemen, zal ook Nederland bij die conferentie worden vertegenwoordigd, en is tot afgevaardigde daarbij benoemd de graaf *van Bylandt*, Nederlandsch minister-resident te Stokholm. Genoemde gezant heeft verleden week eenige dagen in deze residentie vertoefd, waarna hij zich naar zijnen post heeft begeven.

— *De Tijd* deelt mede, dat tot apostolischen internuntius bij Z. M. den Koning van Nederland benoemd is mgr. *Settimio Vecchiotti*, huisprelaat van Z. H. *Pius IX*, vroeger auditeur bij de nuntiatuur te Parijs en zaakgelastigde aldaar van den H. Stoel, na den dood van Z. Exc. mgr. *Garibaldi*.

AMSTERDAM, 16 November.

De directie der Nederlandsche Rijnspoorweg-maatschappij heeft te kennen gegeven, dat de in de dagbladen voorkomende berigten van verzakkingen der pijlers van de spoorwegbrug over den IJssel, van allen grond ontbloot zijn.

— Wij vernemen dat de directie der Nederlandsche handelmaatschappij, de *trophée* der Oost-Indische voortbrengselen, welke een sieraad der Parijsche tentoonstelling heeft uitgemaakt, ten geschenke aan de keizerlijke commissie heeft aangeboden, voor een der *Musea* te Parijs.

Verder vernemen wij, dat de agent voor Nederland bij gezegde tentoonstelling reeds alles heeft voorbereid om de niet verkochte voorwerpen uit Nederland, zoo spoedig doenlijk weder herwaarts te doen overbrengen, en dat hij reeds heden (16den dezer) met al de middelen, die hem ten dienste stonden, een' aanvang zou maken met inpakken en verzenden.

— *Woutherus Bekker*, zich noemende Evangeliedienaar in het kerkgebouw Nazareth, in de Barndesteeg te Amsterdam, die zich als een gehamast kampvechter voor de oud-regtzinnige kerkleer, tegenover dr. *Meijboom*, berucht heeft gemaakt, is dezer dagen verdwenen, naar men zegt, naar Amerika. Voor geruimen tijd zich in de genegenheid hebbende ingedrongen van eene zeer orthodoxe en tevens zeer bemiddelde dame, op een buitenverblijf in de nabijheid der hoofdstad woonachtig, die hem de benoodigde fondsen tot het stichten van gezegd kerkgebouw en verder alle mogelijke vertrouwen had geschonken, heeft hij hypotheek genomen op de goederen zijner regtzinnige vriendin, en is met het daarop ontvangen geld op reis gegaan. *Amersf. Ct.*

— De arr.-regtbank te Maastricht heeft den 13den uitspraak gedaan in de zaak van mr. *Salomon*, en hem geheel vrijgesproken van de hem ten laste gelegde beschuldiging van opligterij.

ROTTERDAM, 16 November.

Heden, even vóór middernacht, is er een felle brand uitgebarsten, in de branderij van de heeren *Duijs* & *Zurhorst*, aan het einde van de Baan alhier. Met onzeloofelijken spoed was er een groot getal brandspuiten aanwezig, en gelukte het aan den bekenden ijver van de brandweer, het vuur bij het pand te bepalen en de naast aan gelegen branderij van de heeren *Lutz* & *van Langeveld* te beschermen, alsmede het pand aan de andere zijde der branderij gelegen. De burgemeester, onderscheidene leden van den raad, de hoofden der d.d. schutterij en der politie waren onmiddellijk aanwezig. De orde werd weder uitmuntend gehandhaafd. Te ruim half twee was men het vuur meester. De oorzaak van den brand is tot dus ver onbekend.

LEIDEN, 14 November.

De senaat dezer hoogeschool heeft in eene gisteren gehouden algemeene vergadering, benoemd tot doctor in de wijsbegeerte en letteren *honoris causa*, den heer *L. A. te Winkel*, docent in de Ned. taal- en letterkunde aan het stedelijk gymnasium alhier.

LEEUWARDEN, 15 November.

Bij Kon. besluit van den 13den dezer, is benoemd tot plaatsvervangend kantonregter te Bergum, mr. *J. G. W. H.* baron *van Sytzama*, advokaat aldaar.

— Wij vernemen thans, dat de opening van het telegraafkantoor alhier welligt binnen korten tijd zal plaats hebben.

GRONINGEN, 17 November.

Gedurende het rectoraat van den hoogleeraar mr. C. STAR NUMAN zijn aan deze hoogeschool ingeschreven 43 studenten.

Sedert den 8sten Februarij zijn te *Leiden* ingeschreven 127 studenten, van welke 33 behooren tot de athenaea en aldaar alleen komen tot het afleggen der examina. Het geheele getal der studerenden te Leiden bedraagt 476 en aan de athenaea 156, te zamen 632.

— Naar wij vernemen, hebben heden middag voor de regtbank alhier den eed afgelegd een wachtmeester en een korporaal, beide van het derde regement dragonders, in garnizoen te Leeuwarden, — als ambtenaren, belast met het opsporen van misdrijven.

Donderdag l.l. stonden voor de regtbank alhier teregt J. T. en J. B., beide uit de gemeente Hoogezand, ter zake van mishandeling, en zijn dientengevolge veroordeeld ieder tot gevangenzetting voor den tijd van eene maand, in eene geldboete elk van *f* 8 en in de kosten van het regtsgeding.

— Blijkens nadere berigten, kunnen wij tot ons genoegen mededeelen, dat het in ons vorig nommer voorkomend berigt van het uitbreken der besmettelijke longziekte op den stal van een' arbeider te *Drieburg*, gemeente *Beerta*, niet juist is en bij opening van de verdachte koe door den rijks-veearts B. H. SMITH, te Beerta, gebleken is, dat er geene teekenen van longziekte aanwezig waren.

— De nieuwgebouwde brug buiten het Kleine-poortje is thans weder in zoo verre gereed, dat de passage voor het publiek is heropend, zoodat de bijbrug kon worden weggebroken. Ook maakt de aarden wal, welke voor eenigen tijd aldaar was ingezakt, snelle vorderingen.

— De uitzetters van dranken te *Appingedam* hebben zich dezer dagen bij rekest gewend tot de leden der Tweede Kamer van de Staten Generaal, om te verwerpen art. 40 van het voorgedragen wets-ontwerp tot aanvulling der wet op het binnenlandsch gedistilleerd van Augustus 1822, omdat zij vermeenen daarin de vernietiging van hunne betrekking als grossiers in dranken te zien.

— Directeuren der te Rotterdam gevestigde *Zuid-Hollandsche maatschappij tot redding van schipbreukelingen* hebben in hunne jongste vergadering, gehouden den 12den dezer, besloten te doen uitreiken:

Aan C. WEGENER, voerende de Nederl. schoener-galjoot *Vrouw Martha*, te huis behoorende te Wildervank, de groote zilveren medaille, voor het op den 21sten Augustus redden van kapt. G. R. HAZEWINKEL en diens stuurman, zijnde het overige der equipage verdronken, van het Nederl. schoenerschip *Johanna Petronella*, op de hoogte van Kattegat door eene windhoos omgeslagen, en hen veilig te Elseneur aan wal te zetten.

— Den 15den is te *Rottum*, ter gelegenheid van het vergraven eener wier, gevonden, op eene diepte van omstreeks $2\frac{1}{2}$ voet, het geraamte van een manspersoon, zijnde nog in vrij goeden toestand.

Mede is aldaar dezer dagen gevonden, door de timmerlieden bezig met het afbreken van de oude pastorij, een 25tal duiten, alle gemerkt CIV, enkele voorts met het jaartal 1689, andere van vroegeren datum.

— Uit *Vledder* wordt aan de *Amsterdamsche Courant* het volgende vreemde berigt medegedeeld:

Tusschen een geaccrediteerd persoon, die aangenomen heeft zijne committenten later te noemen, en de landeigenaren in deze gemeente, is eene overeenkomst gesloten, bij welke laatstgenoemden de gronden afstaan, welke des eerstgenoemden committenten zullen benoodigd zijn om eene vaart door deze gemeente te graven, door middel van welke eene regtstreeksche gemeenschap tusschen Blokzijl en Groningen zal geopend worden, en wel in eene rigting, geheel verschillende van die, welke het thans geprojecteerde kanaal van Assen op Groningen zal volgen. Naar men van goeder hand verneemt, zal dit nieuwe kanaal op eene veel grootere breedte dan de Smilder vaart aangelegd worden, en niet alleen voor de grootste schepen, maar ook voor de stoomvaart eenen geschikten waterweg opleveren. De prijs voor welken de landerijen zijn afgestaan, bedraagt van *f* 300 tot *f* 600 per bunder naar kwaliteit der gronden. Bij eene uitdrukkelijke clausule is bepaald, dat de afstand van gronden voor de eigenaars der gronden niet verbindend zal zijn, indien er met het jaar 1857 geen begin met de werkzaamheden zal gemaakt zijn. Volgens het oordeel van welonderrigte personen, moet er geen twijfel bestaan omtrent het niet tot stand komen dezer onderneming.

— Uit *'s Gravenhage* wordt ons het volgende berigt toegezonden: »De *Staats-Commissie* omtrent de *emancipatie der slaven* in onze West-Indische kolonien heeft in den loop dezer week een eerste rapport omtrent hare werkzaamheden uitgegeven, op last van den minister van koloniën, bij de gebroeders VAN CLEEF alhier. Zij adviseert daarin tot opheffing van de slavernij; geeft verslag van den oorsprong, aard en wezen der Afrikaansche slavernij; van de gevolgen, die de emancipatie in Britsch en Fransch Guyana heeft gehad; van 29 voorstellen tot emancipatie voor de Nederlandsche koloniën, of, en na openbaar gemaakt of bij de Regering ingediend, enz. Verder ontvouwt zij de beginselen van een voor Nederland aannemelijk emancipatie-plan en toetst drie ontwerpen, waarvan zij het eene bij meerderheid heeft aangenomen en door haar in het rapport wordt opgenomen, met de gronden, waarop het rust. In de bijlagen vindt men eene met zorg bewerkte kaart van Suriname, de gehouden enquêtes enz. Er zal nog een tweede rapport verschijnen, omtrent de West-Indische eilanden en de kust van Guinea, daar het eerste alleen over Suriname zelf handelt."

— De gemeenteraad van *Arnhem*, heeft, na langdurige discussie, het ontwerp van heffing der belasting op het gemaal *bij wijze van admodiatie*, waarover een adres van bezwaren door ingezetenen was aangeboden, bij meerderheid van stemmen *niet* aangenomen, zoodat de gewone heffing bij wijze van accijns aldaar behouden blijft.

— De cholera kan te *Haarlem* als geweken worden beschouwd. In 't geheel zijn, volgens opgave van de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt, aldaar 52 personen door de cholera aangetast, van welke 31 zijn overleden. Verreweg het grootste gedeelte der aangetaste personen was woonachtig aan de oostzijde van het Sparen, in dezelfde buurten in welke in vroegere jaren de ziekte het meest is waargenomen.

Ook te *Deventer* is de ziekte geheel geweken; 74 personen zijn daaraan bezweken.

De gemeenteraad van *Zwolle* heeft besloten een' post van *f* 63,000 op de begrooting te brengen, zijnde de geraamde kosten voor het dempen der kleine Aa. Zoo als vroeger door ons is opgemerkt, is het bij het bestaan der cholera onlangs weder overtuigend gebleken hoe schadelijk die poel is voor de gezondheid der ingezetenen en hoe hare uitwaseming juist de verspreiding der ziekte heeft bevorderd.

— In Bremen en in de langs de zeekust gelegene omstreken wordt men opmerkzaam gemaakt op een tweede voordeel dat uit de garnalen is te trekken, die den geheelen zomer door bij millioenen langs de kusten van Oldenburg en Hannover gevangen worden. Niet alleen dat zij daar, gekookt, eene lekkernij op de tafels van aanzienlijken en geringen uitmaken, maar ook kan al wat voor het verbruik niet groot genoeg is en bij het ziften doorvalt, tot eene voortreffelijke bemesting dienen. Deze tweede eigenschap heeft bij de groote navraag naar kunstmatige mestspeciën den fabrikant DENKER, in Varel, het plan doen opvatten, de garnalen geheel tot mestspecie toe te bereiden, weshalve hij ze op eene dare droogt, tot stof verwerkt en even als guano in den handel brengt. Volgens het gevoelen van den chemicus dr. WICKE, te Göttingen, is er geene soort van guano, die in voortreffelijkheid niet wordt overtroffen door deze aan stikstof rijke, spoedig werkende mestspecie. Het zal intusschen nog de vraag zijn of de garnalenvangst alle jaar regelmatig zoo overvloedig zal zijn, dat men daarop een tak van nijverheid zal kunnen bouwen. — Wij meenen evenwel er de aandacht onzer lezers op te moeten vestigen, daar het toch van overgroote bekendheid is, dat ook de zee langs de kusten dezer provincie wemelt van garnalen.

Verdediging van Sebastopol.

In de volgende belangrijke schets van een' der jeugdige verdedigers van Sebastopol wordt over die verdediging zelve zooveel licht verspreid, dat wij niet kunnen nalaten haar aan onze lezers mede te deelen, gelijk die voorkomt in een' brief uit Petersburg van den 30sten September, geschreven door den graaf SOLOGUB.

. . . . Wij kenden onder die jongelingen, die moedig naar den palm des hoogsten roems dingende, de meest vermoeijende dienst deden, den baron ALEXANDER VON MEYENDORFF, en in hem willen wij allen herdenken, die met hem gelijk lot hadden. Wij kenden hem als een' levendigen, vrolijken en zorgeloozen jongeling, maar die steeds naar verrijking van kennis dorstte en naar nuttige werkzaamheden streefde. Met zeldzame hoedanigheden begaafd, wijdde hij zich aanvankelijk der wetenschappen toe, en bereidde hij zich tot eene burgerlijke betrekking voor. Toen echter geheel Europa door de oorlogskoorts aangetast werd en in Hongarije een oorlog uitbarstte, de voorbode van toekomstigen krijg, toen omgordde deze jongeling zich met het zwaard. Alzoo wist hij de opmerkzaamheid zijner oversten tot zich te trekken en keerde, na het einde van den oorlog, met de militaire orde van verdienste versierd, naar Petersburg terug. Hij was voornemens zijne vroegere bezigheden wederom op te vatten; maar de liefde tot den krijgsmansstand, de geest des waren krijgsmans eigen, had zich reeds van hem meester gemaakt. Om aan den dubbelen aandrang te voldoen, betrad hij de militaire akademie, en toen de oorlog tegen Turkije uitbrak, sloot hij zich als officier bij den algemeenen staf bij het actieve leger aan. Met dit leger trok hij ter bescherming van Sebastopol op en nam het ijverigste deel aan de voorbeeldelooze verdediging.

Berekent men het leven niet naar het aantal dagen, maar naar daden en gevoelens, dan kan men veilig zeggen, dat de jonge held binnen weinige maanden den ouderdom eens grijsaards bereikte. Onze nakomelingen zullen het naauwelijks kunnen gelooven, dat eene niet veel beteekenende stad bijna een jaar weerstand wist te bieden aan een' vuurregen, die alles verpletterde. Er traden echter op de plaats der gedoode krijgslieden steeds weder andere op; nieuwe gebouwen verrezen uit de puinhoopen der oude, de krijgslieden hielden voortdurend aan, en TOTTLEBEN, de Russische *Vanala*, wierp onder den onophoudelijken hagel van het geschut steeds nieuwe verdedigingswerken op. De gansche bezetting had zich tot den dood gewijd; zij verklaarde, dat hare getalsterkte nog slechts voor twee stormen des vijands bestand was.

De bloem en de fierheid der vloot in de Zwarte zee, KORNILOFF, NACHIMOFF en ISTOMIN, regtvaardigden de hoop van haren onvergetelijken schepper LUZAREF, en kwamen door den dood tot onvergankelijken roem. Te gelijk met hen vielen generaals, officieren en soldaten, bij honderden en duizenden. Slechts weinige matrozen zijn nog overig gebleven, om der jeugd eens te kunnen verhalen, hoe zij, die met hen de gevaren deelden, den dood stierven, en hoe de Russische zeeman ook op het vaste land weet te strijden.

Welke zegepraal is bij den val van Sebastopol te vergelijken? Deelende in zulke gevoelens, en bij de vervulling van zoo zwaarwigtige pligten, staalde zich de kracht des jongelings, aan wien deze regelen gewijd zijn. Gedurende de geheele belegering ongedeerd gebleven, scheen hij bestemd om op *denzelfden* dag met Sebastopol te vallen: zijn lot was met dat dier stad verbonden. Bij de menigvuldigheid der offers en der verliezen schijnt zijn dood slechts eene gewone gebeurtenis, en toch vindt die weêrgalm, niet alleen in de smart van ontroostbare ouders, maar ook in het innig leedgevoel zijner medestrijders, en der roemvolle herinnering aan het gansche leger, van den gemeenen soldaat af tot den opperbevelhebber.

Steeds zorgeloos gedurende het gevaar, waaraan hij was gewoon geraakt, gevoelde hij zich op den avond, welke den storm voorafging, door een zeker voorgevoel verontrust, dat den krijgsman eigen is en dat hem als van God den Heer gezonden wordt om de ziel voor te bereiden — zich te reinigen en te heiligen, vóór dat het oogenblik der beslissing daar zij. Wie kon het einde van den dag, die aanbrak, voorspellen? Hij echter bereidde zich tot den dood voor en beval zijne goederen onder de gewonden te verdeelen en zijne briefwisseling te verbranden. Wat in die oogenblikken in zijn binnenste omging — dat blijft het geheim van zijn graf.

Den 8sten September kondigde de trom den aanvang van den storm aan. Ieder ijlde naar zijn' post en hij met de overigen. Moedig besteeg hij zijn paard en bragt, gelijk zulks als officier zijn pligt was, de bevelen aan de troepen over en voerde hen tot de aangewezene plaatsen. De vijand wierp zich met ontzettende magt op den Malakofftoren. De Russische opperbevelhebber voegde zich met zijn klein gevolg bij een vernield huis, geheel in de nabijheid van het gevecht. Vóór hem streden de Russische liniën op bloedige wijze. Daar naderde het verschrikkelijk oogenblik van volslagen gebrek aan krijgsmateriëel en ammunitie en toch was het volstrekt noodzakelijk tot des nachts op dezelfde plaats te blijven, want de door onze soldaten bezette posten sneed voor den vijand, die den Malakoff-toren bezette, den weg uit dezen naar de schippers voorstad af. Bovenal vreesde men daarom voor het gebrek aan voorraad. Op dien oogenblik ziet men door de kruidwolken, welke de bliksem van het geschut verlichtte, eenige ammunitie-wagens voorbij snellen, die echter, plotseling, een' verkeerden weg inslaan en zich naar den vijand begeven. Nog één oogenblik en verdere verdediging der voorstad is onmogelijk. Op eens komt geheel uit eigen beweging een officier van den algemeenen staf uit het gevolg des opperbevelhebbers pijlsnel te voorschijn. Hij houdt den wagen tegen en brengt dien naar de plaats zijner bestemming. De patronen worden verdeeld, de buksen geladen: de verdediging is verzekerd. De vijand kan op dien dag niet voortrukken. De voorstad is gered.

De koene jongeling echter, die door zijne daad de voortzetting des krijgs verzekerde, valt als offer zijner pligtsbetrachting. Een vijandelijke kogel treft hem aan den regter slaap, zijn eerste woord was opgewekt, — gelijk het den officieren in den strijd betaamt, ten einde hunne onderhoorigen den moed niet te benemen; — »dat is gezond," zeide hij tot de matrozen, die hem ophielpen. »Binnen drie dagen," zeide hij tot een' generaal, die was komen aansnellen, »zit ik weder te paard." Maar helaas, binnen weinige oogenblikken was hij reeds niet meer.

In den stillen plegtigen nacht, welke den vreeselijken dag volgde, voerde men den verwonde over de gladde vlakte der zeebogt. Zijn vriend en krijgsmakker (graaf M. WIELHOROSBY), die zich op last der doorluchtige Keizerin in het hoofdkwartier bevond, ten einde het toezigt te houden over de verzorging der gewonden, zag een hem bekend paard zonder ruiter. Hij giste het gebeurde, begaf zich in aller ijl naar de zuidzijde, tot bezetting waarvan de vijand zich juist gereed maakte, en bragt den gelukkig gevondene in bastion no. 4. Daar in een armzalig vertrek, door den maneschijn verlicht, stonden rondom de legerstede des stervenden, de dappere medgezellen van Sebastopol's helden, een geestelijke, een geneesheer en eene zuster van liefdadigheid. De stervende was buiten kennis. Plotseling echter hief hij zich op en zeide: »Wie beveelt hier, waar is JOSINE?" (1) Zoo overleefde de krijgsman den mensch. Daarop ontsliep hij langzaam en bij het aanbreken van den dag gaf hij den geest. Hij had zijn 25ste jaar voleind.

Geen vereerender grafschrift kon men hem geven dan de woorden, welke de opperbevelhebber hem als laatst vaarwel toeriep: »Door zijne kameraden bemind en opregt betreurd, verliezen wij in hem een' officier, van wien men de grootste verwachtingen kon koesteren. Gloeijende van ijver, was zijn moed uitstekend en de gave zijns geestes zeldzaam. Met veel

(1) Kapitein van den 1sten rang, die over het 6e bastion het bevel voerde.

BIJBLAD N°. 17.

KORT VERSLAG

Behoort bij de Groninger Courant van 19 November 1855, N°. 139

VAN DE HANDELINGEN VAN DEN GEMEENTERAAD VAN GRONINGEN EN DER STATEN GENERAAL.

Gemeenteraad van Groningen.

Zitting van Donderdag den 15den November.

Aanwezig de heeren SLOT, TRIP, OUDEMAN, MULLER, VAN ITTERSUM, ROELFSEMA, DOORNBOSCH, VAN HOUTEN, ONNES, DE SITTER, CREMERS, MESDAG, EDELINCK, MEIJER, GEERTSEMA, DOMMERING, VAN HEIJNINGEN BOSCH, LOHMAN, WICHERS, DE LA FAILLE, QUINTUS en VAN IMHOFF.

Aan de orde wordt gesteld:

1) *Mededeeling van burg. en weth., dat door de gascommissie aan hen is aangeboden eene regeling betreffende het leveren van gas aan particulieren.* — Op voorstel van den voorzitter wordt besloten deze zaak in de afdeelingen te behandelen. — De trekking heeft dezen uitslag, dat tot de eerste afdeeling zullen behooren de heeren VAN HEIJNINGEN BOSCH, UPMEIJER, VAN HOUTEN, DOORNBOSCH, DE SITTER, EDELINCK, ONNES, LOHMAN, GEERTSEMA en MESDAG en de wethouder OUDEMAN; tot de tweede afdeeling de heeren ROELFSEMA, WICHERS, DE LA FAILLE, VAN IMHOFF, CREMERS, MEIJER, VAN ITTERSUM, QUINTUS en DOMMERING en de wethouders MULLER en TRIP.

2) *Rekest van dijkregters van Nieuw Beerta, verzoekende een stukje gronds bij Nieuwe Schans weder voor 6 jaren te mogen inhuren voor ƒ 17 's jaars.* — De poldercommissie heeft in dezen geadviseerd den grond aan adressanten te verhuren, maar slechts voor één jaar, en zulks met het oog op den voorgenomen verkoop van grondpachten te N. Schans. — Daartoe wordt besloten, onder goedkeuring van Ged. Staten.

3) *Adres van A. J. HART, de vergunning vragende tot het oprigten van een magazijn van vodden, beenderen en oud ijzer.* De heer DE LA FAILLE deelt als zijn gevoelen mede, dat er geene voor de gezondheid nadeeliger ophooping kan bestaan dan van beenderen. De lucht daarvan is niet alleen hoogst onaangenaam, maar ook zeer schadelijk voor de gezondheid. De verpestende stank, dien zij verspreiden, is eene groote aanleiding tot ontwikkeling van typhus. Hij vindt daarom geene vrijheid om bij de menigte poelen en mesthoopen, die reeds in deze stad zijn, ook nog dit beenderen-magazijn te voegen.

De heer TRIP herinnert, dat hij in zijn advies ook op de bezwaren gewezen heeft, die in het bestaan van dergelijke magazijnen zijn gelegen, maar dat hij desniettemin geene vrijheid gevonden heeft de afwijzing van het verzoek voor te stellen, om geene onregtvaardigheid tegen adressant te begaan, terwijl aan anderen de oprigting van dergelijke fabrijken is toegestaan. Is echter de raad van oordeel, om op het advies van deskundigen, die soort van plaatsen anders dan bij de wallen tegen te gaan; hij zal zich daartegen niet verzetten.

De heer DE LA FAILLE wil ze ook onder de wallen niet hebben toegestaan; hij verlangt, dat ze buiten de stad worden gebragt. Zoolang Groningen binnen vestingwerken besloten blijft is elke andere plaats binnen de wallen even schadelijk. Wil men zijne industrie uitoefenen, men doe het dan daar waar de overige ingezetenen er geen last en nadeel meer van hebben. Overigens verklaart hij zich in staat zijn gevoelen op wetenschappelijk-medische gronden uit te werken.

De heer MESDAG ondersteunt het gevoelen van den heer DE LA FAILLE en deelt uit eigene ondervinding mede, hoe juist de verzameling van beenderen hoogst nadeelig op de gezondheid werkt, daarbij herinnerende aan het inladen van beenderen in de schepen, wat vroeger aan het Lage Der-A plaats had, waarbij de stank niet alleen merkbaar, maar ook de opstijgende damp zigtbaar was.

De heer GEERTSEMA wil terstond aannemen het advies van den heer DE LA FAILLE, als deskundige, over den schadelijken invloed van beenderen, maar is van oordeel, dat dan ook een algemeene maatregel van policie moet worden genomen, ten einde zoo spoedig mogelijk ook de andere bergplaatsen van beenderen weg te ruimen en eene plaats daarvoor buiten de stad aan te wijzen. Maar zoolang dit niet geschiedt, vindt hij het wat hard om adressant bij uitzondering te verbieden eene zoodanige bergplaats te hebben, die in dit geval reeds eenigen tijd bestond, en alzoo te verhinderen in de uitoefening van een vak van negotie, wat aan anderen vrijstaat. In afwachting van zulk een algemeenen maatregel zou spr. voorshands het verzoek willen toestaan tot wederopzeggens toe.

De heer LOHMAN is het met vorigen spr. eens. Hij ook wil de verklaring van den heer DE LA FAILLE als waar aannemen en zou het ook wenschelijk achten, dat dergelijke magazijnen als van beenderen enz. binnen deze stad niet worden gevonden. Maar z. i. verliest men hier de eigenlijke kwestie uit het oog. Adressant verzoekt de toestemming tot het oprigten van zijn magazijn op grond van het Kon. besluit van 31 Jan. 1831 (*Stb.* n. 19), en nu geldt hier alleen de vraag, of er bijzondere redenen zijn, op grond van daartegen door de buren ingebragte bezwaren, welke die oprigting niet vergunnen. Is het waar, dat het in het belang der stad is, dat dergelijke magazijnen niet opgerigt worden, dan is het noodzakelijk een algemeenen maatregel te provoceeren, waarbij die magazijnen worden opgeheven; maar men mag het verzoek nu niet op de aangevoerde gronden weigeren, anders zou men den een op een ander voet behandelen dan den anderen.

De heer CREMERS is het eens met den heer LOHMAN wat hier het punt van kwestie aangaat. Door het aangehaald Kon. besluit is uitgemaakt, dat beenderenmagazijnen in de stad mogen zijn, en het gemeentebestuur heeft alleen toe te zien, dat die niet worden opgerigt op eene plaats, die op zich zelve daartoe niet geschikt is en geen plaats daartoe geschikter dan deze, bij het Boterdiep. Ook stemt hij den heer GEERTSEMA toe, dat het eene hardheid zoude zijn aan adressant zijn verzoek te weigeren, terwijl andere beenderenmagazijnen ongestoord blijven bestaan. En neemt men geen algemeenen maatregel, dan zullen toch ook die andere voor de gezondheid nadeelige bergplaatsen blijven.

De heer VAN ITTERSUM vereenigt zich niet met het gevoelen der laatste sprekers. Hij neemt onvoorwaardelijk aan, wat door den heer DE LA FAILLE omtrent het nadeelige van de beenderen-magazijnen is gezegd. Vroeger schijnt, bij de verzoeken tot oprigting er van, in den raad niet zulk een advies op zoo ernstige gronden te zijn gegeven als thans en heeft de raad dan ook die oprigting telkens toegestaan. Maar nu zulk een advies is ingebragt, en de raad weet, hoe schadelijk dergelijke magazijnen zijn, vindt hij althans geene vrijheid het verzoek toe te staan. Het zal ook hoogst moeijelijk zijn een geschikten algemeenen maatregel te vinden, daar het toch bezwarend is de vergunning terug te nemen van diegenen, welke haar eenmaal hebben verkregen. Daarom is het best te zorgen, dat er geene nieuwe concessiën worden gegeven. Als spr. in aanmerking neemt, dat de besmettelijke ziekten hier eerder toe-, dan afnemen en de typhus thans zoovele treurige offers maakt, en daarbij hoort, dat de uitdamping van beenderen zoo bevorderlijk is tot het doen ontkiemen dier ziekte, dan acht hij het onverantwoordelijk die aanleidingen tot typhus te vermeerderen. Spr. gevoelt dat het hard is voor adressant, zoo het verzoek wordt geweigerd, maar hij vraagt, hoe dikwijls men niet, en met regt, het particulier belang ziet opgeofferd, waar het publiek belang dit gebiedend vordert?

De heer WICHERS wenscht, tot ondersteuning van het gevoelen van den laatsten spreker, er nog dit bij te voegen, dat men het eene hardheid noemt, het verzoek te weigeren, zoolang geen algemeene maatregel is genomen. Men let er evenwel niet op, dat adressant reeds lang een magazijn heeft gehad, zonder daartoe concessie te hebben gevraagd, dat hij dus niet gelijk staat met anderen, die de vergunning werkelijk hebben bekomen. Nu zegt adressant wel, niet geweten te hebben, dat hij tot de oprigting concessie behoefde, maar dat is immers geene verschooning, dit zal ieder zeggen, die de wet overtreedt. Iedereen wordt verondersteld de wetten te kennen en adressant heeft kunnen weten, dat anderen eerst vergunning vroegen. Het weigeren van de concessie is dus geene hardheid. Wil men eenmaal die verderfaanbrengende magazijnen weren, dan is het tijd er althans geene nieuwe toe te staan; hoe grooter het getal wordt, hoe harder een maatregel van weigering zal worden.

De heer QUINTUS stelt het grootste vertrouwen in het advies van den heer DE LA FAILLE, die op krachtige wijze zijne overtuiging heeft uitgesproken van het nadeel, dat de uitwaseming van beenderen medebrengt. Hij gelooft echter dat vertrouwen niet al te ver te mogen trekken. De heer DE LA FAILLE geeft zijn advies als lid van den raad en daarop mag de raad niet onbepaald een besluit nemen. Er is evenwel een collegie in deze stad, op welks advies de raad wel een besluit mag gronden, de plaatselijke geneeskundige commissie, en spr. stelt daarom voor het gevoelen van dat collegie te vragen over het nadeel voor de gezondheid van een magazijn van lompen, beenderen, enz.

De heer LOHMAN vraagt, of de raad wel de vrijheid heeft het verzoek te weigeren, hij herhaalt, dat er een Kon. besluit is, 't welk de oprigting veroorlooft en dat het aan de gemeentebesturen alleen is overgelaten om te onderzoeken of er bijzondere omstandigheden bestaan, die de oprigting verhinderen. Bestaan deze niet, dan heeft de raad geene vrijheid de concessie niet toe te staan. Eene tegenovergestelde handelwijze leidt tot willekeur.

De heer CREMERS wenscht eenige inlichtingen. Er is gezegd, dat adressant reeds eenigen tijd een magazijn van beenderen gehad heeft zonder vergunning. Is dit zoo?

De voorzitter antwoordt, dat adressant vroeger vergunning had gevraagd tot het plaatsen van een bord, waarop hij bekend maakt, dat hij zich belastte met het inkoopen van lompen en beenderen.

De heer TRIP voegt er bij, dat hij niet gelooft, dat de gegevene vergunning zich zoo ver uitstrekte, dat adressant op zijn bord mogt zetten, dat hij eene bergplaats van beenderen had. Spr. heeft dit echter niet nagezien als niet afdoende, daar toch ook uit zoodanig verlof nog nimmer de toestemming tot het oprigten van een magazijn voor genoemde voorwerpen zou zijn af te leiden.

De heer DE LA FAILLE verklaart, dat er in de discussie veel is, wat hij niet begrijpt. Hij kent de woorden niet van het Kon. besluit, waarbij, volgens eenige sprekers, zulke ophoopingen als waarvan hier sprake is, moeten worden toegelaten. Luidt dat besluit werkelijk zoo, dan is hier alle discussie noodeloos, dan moet men zich met gebonden handen overgeven. Maar is dat niet het geval, en heeft de raad nog iets te zeggen, dan is het de pligt van den raad te waken voor het leven en de gezondheid der ingezetenen, dan mag hij dergelijke verzoeken niet toestaan.

De heer LOHMAN wenscht de wet te zien gehandhaafd. Heeft eene hoogere autoriteit over eenig onderwerp eene bepaling gemaakt, dan moeten de lagere autoriteiten zich daaraan houden.

De heer QUINTUS gelooft, dat de heer LOHMAN zich heeft vergist in de opvatting van het Kon. besluit. — Nadat hierover nog eenige woordenwisseling is gehouden, vraagt de heer DE SITTER (die zegt in gevoelen het eens te zijn met den heer LOHMAN), de lezing van bedoeld Kon. besluit. — De heer QUINTUS hieraan voldoende leest o.a. voor art. 3 van dat besluit, luidende: »De volgende inrigtingen zullen niet dan na verkregene toestemming van het plaatselijke bestuur kunnen worden opgerigt als lompen- en beenderen-magazijnen," waaruit dus blijkt, dat wel degelijk het gemeente-bestuur, de raad, dergelijke verzoeken moet toestaan, maar ook kan weigeren.

De heer V. IMHOFF kan zich met deze zienswijze niet vereenigen. De vorige spr. ziet te veel voorbij, dat bedoeld Kon. besluit in verband moet worden beschouwd met de geheele wetgeving. Het algemeene principe is vrijheid van handel en nijverheid; deze is de regel en beperking van die vrijheid uitzondering. Nu is het besluit, dat deze of die fabrijken alleen kunnen worden opgerigt met toestemming van het gemeentebestuur, slechts genomen tot handhaving van eene goede politie. Er moeten dus redenen van politie zijn, waarom de vrijheid van handelen en nijverheid mag worden beperkt, dat is, er moeten bijzondere redenen aanwezig zijn, waarom de oprigting van fabrijken (welke in 't algemeen wel geoorloofd is) op deze of die bijzondere plaats niet is geoorloofd. Dit lijdt slechts dan uitzondering, wanneer de raad een algemeenen maatregel van politie neemt.

De heer WICHERS wil niet afdingen op het algemeen beginsel, dat ieder vrijheid heeft tot de uitoefening van handel en nijverheid; maar dat Kon. besluit staat bij hem gelijk met de wet; het is toch eene algemeene verordening van inwendig bestuur, door den Koning krachtens de grondwet uitgevaardigd. En nu staat in dat besluit: Deze en die fabrijken mogen niet worden opgerigt zonder toestemming van het gemeente-bestuur. Dit is dus een regtstreeks verbod, zij mogen er niet zijn zonder toestemming en die toestemming mag niet worden verleend dan nadat eerst de buren gehoord zijn en daarvan procesverb. *de commodo et incommodo* is opgemaakt. Aan de gemeentebesturen is alzoo de grootst mogelijke latitude gegeven en zij kunnen veilig, met dat Kon. besluit in de hand, de vergunning weigeren, ook al hebben de buren niets tegen het toestaan der vergunning.

De heer CREMERS erkent, dat indien de raad weigert, zulk een besluit naar de letter der wet wettig is; veel is evenwel naar de letter wettig, wat dit naar den geest niet is. De geest van de wet predikt, gelijk de heer VAN IMHOFF heeft aangetoond, vrijheid. Dit blijkt ook uit den considerans van het Kon. besluit, waarin gesproken wordt van eene »ongepaste daarstelling van fabrijken." Daarin ligt de reden, waarom het verzoek tot oprigting aan het gemeentebestuur wordt onderworpen, maar dan mag dus ook bij de overweging van het verzoek alleen de vraag gelden, of de plaats, waar men eene fabrijk wenscht, ongepast is. En dit meent hij hier te mogen betwijfelen.

De heer TRIP zegt tot het toestaan van de concessie te hebben geadviseerd, uit overweging dat dergelijke fabrijken, als waarvan hier sprake is, altijd worden geoorloofd. Hij had niet geweten, dat bij de oprigting van die fabrijken zoo veel gevaar voor de gezondheid der ingezetenen bestond. Nu hij dit uit den mond van een deskundige verneemt, vindt hij wel vrijheid tegen het toestaan dier concessie te stemmen.

De heer DOMMERING acht zich verpligt zijne stem te motiveren. Hij zal stemmen voor het toestaan van het verzoek, omdat hij zich niet kan verbeelden, dat adressant er zulk een groot pakhuis van beenderen op zal nahouden en slechts eene groote ophooping schadelijk is. Het voorbeeld, waarop door den heer MESDAG was gewezen, komt hier niet te pas; daar was sprake van verbrijzelde beenderen en deze geven zulk eene verderfelijke uitwaseming juist omdat ze verbrijzeld worden.

Nadat de heer DE LA FAILLE hierop heeft aangemerkt, dat eene kleine verzameling van verderfelijke bestanddeelen even goed aanleiding kan worden tot besmettelijke ziekten als groote ophooping, — worden de discussiën over deze zaak gesloten en in omvraag gebragt, of het verzoek van adressant zal worden toegestaan. Deze vraag wordt in bevestigenden zin beantwoord met 14 tegen 7 stemmen. (*Tegen:* de heeren *Oudeman*, *v. Ittersum*, *Mesdag*, *Wichers*, *de la Faille*, *Quintus* en *Trip*.)

Het voorstel van den heer QUINTUS, om het gevoelen der plaatselijke geneeskundige commissie te vragen, was niet ondersteund en verviel, daar ook de voorsteller er niet verder op aandrong.

De heer DE LA FAILLE verzoekt aanteekening in de notulen, dat hij zich met het genomen besluit volstrekt niet heeft kunnen vereenigen.

4) *Adres van J. B. STOMPE, verzoekende vergunning tot het oprigten van eene bergplaats van koemest.* — De heer TRIP had geadviseerd het verzoek toe te staan tot wederopzegging toe en onder eenige voorwaarden.

De heer DE LA FAILLE acht ook zulk eene bergplaats hoogst nadeelig voor de gezondheid, wanneer daarop ook het afval van vee geworpen wordt, 't geen wel denkelijk is, daar adressant een vleeschhouwer is. Daarom gelooft hij, dat de raad het verzoek niet mag toestaan, wanneer hij nog eenigzins eerbied koestert voor het leven en de gezondheid der ingezetenen.

In stemming gebragt wordt ook dit verzoek toegestaan, met 19 tegen 3 stemmen. (*Tegen:* de heeren *Quintus*, *Wichers* en *de la Faille*.)

5) *Rapport der centrale afdeeling over de begrooting voor de dienst van 1856.* — Over het laatste gedeelte der conclusie, waarbij op eenige in de afdeelingen geuite wenschen de aandacht van burg. en weth. gevestigd wordt, hebben de stemmen in de vorige vergadering gestaakt, zoodat hierover nu op nieuw moet gestemd worden.

De voorzitter heropent de beraadslagingen hierover.

De heer OUDEMAN, die in de vorige vergadering niet tegenwoordig was, wenscht zijne stem te motiveren, ook omdat hij gezien heeft, dat leden van het dagelijksch bestuur gemeend hebben zich van stemmen over deze zaak te moeten onthouden. Hij is van een ander gevoelen; er is bepaald in de wet voorgeschreven, wanneer het dagelijksch bestuur zich van stemmen moet onthouden. Hier is daarvoor geen bepaalde reden en hij acht zich integendeel als lid der vergadering verpligt zijne stem uit te brengen. Deze zal zijn tegen het in behandeling nemen der voorgestelde punten. Hij betwist toch niet aan de individuële leden, ieder voor zich voorstellen aan burg. en weth. te doen, maar het doen van zoodanige voorstellen als de nu besprokene ligt buiten de commissie voor de begrooting; zij behooren niet tot het eigenlijk rapport over de begrooting. Hij is daarom tegen het aannemen van die voorstellen, niet omdat hij daarin eene beschuldiging ziet van burg. en weth., dit zal geenszins de bedoeling geweest zijn, maar omdat het ten aanzien van den vorm verkeerd is.

De heer QUINTUS is ook niet tegenwoordig geweest in de vorige vergadering. Ook hij zal zich tegen de behandeling verklaren, en wel omdat de opmerkingen, die in de afdeelingen gemaakt worden, niets anders zijn dan wenschen waarop burg. en weth. des verkiezende kunnen letten. Overigens heeft ieder lid der vergadering het regt om voorstellen te doen, wanneer burg. en weth. het verlangen niet opvolgen.

De heer TRIP verschilt in een opzigt van den heer OUDEMAN: hij is het met hem eens, dat burg. en weth. regt hebben om mede te stemmen; de heer OUDEMAN meent echter tegen de behandeling te stemmen; spr. zal zijne goedkeurende stem daaraan geven. De hier uitgedrukte wenschen zijn in de afdeelingen gedaan en daarmede hebben burg. en weth. zich vereenigd; zij maken ook bij hen een punt van overweging uit en nu vindt spr. het niet oneigenaardig, dat burg. en weth. ook door deze voorstellen in de gelegenheid gesteld worden daarop te antwoorden. Dit antwoord zal evenwel zoo spoedig niet gegeven kunnen worden, want ook burg. en weth. hebben behalve de in de conclusie opgenomene nog vele wenschen, met wier beantwoording zij zich bezig houden.

De heer DE SITTER stelt voor de discussiën niet verder te laten gaan. In de vorige vergadering hebben de stemmen gestaakt, en nu zegt het reglement van orde, dat alsdan de stemming in de volgende vergadering moet hervat worden. De zaak mag nu dus niet meer in beraadslaging gebragt worden.

De voorzitter is het niet eens met den vorigen spreker. Indien men aan de leden, die in de vorige vergadering niet tegenwoordig waren, toestaat hunne stem te motiveren, dan moet men ook aan anderen vrijheid geven hen te beantwoorden, zoo zij punten aanroeren, waarmede men het in gevoelen verschilt.

De heeren WICHERS en GEERTSEMA ondersteunen het voorstel van den heer DE SITTER. Volgens de gemeentewet wordt, bij staking van stemmen, het nemen van een besluit uitgesteld tot de volgende vergadering, dus zonder nieuwe discussie. De laatste ontkent ook, dat zij die niet tegenwoordig waren, regt hebben om hunne stem te motiveren; er moet eenvoudig gestemd worden met vóór of tegen. Het motiveren der stem behoort alleen bij de beraadslaging te geschieden.

De heer CREMERS wenscht ook, dat de discussiën gesloten worden; maar hij gelooft niet, dat de raad dadelijk zal moeten stemmen; z. i. is de raad vrij om te handelen zoo als hij wil en mag hij dan ook de beraadslagingen weder openen.

Het voorstel van den heer VAN IMHOFF, om de laatste punten der conclusie niet in behandeling te nemen, wordt alsnu ten tweedenmale aan de stemming onderworpen en met 11 tegen 9 stemmen aangenomen. (*Tegen:* de heeren *Dommering*, *de la Faille*, *Mesdag*, *Doornbosch*, *Edelinck*, *Meijer*, *Trip*, *Onnes* en *Geertsema*.)

6) *Rapport omtrent het adres van het gezelschap van Groninger geneeskundigen, om eene gezondheidscommissie in te stellen*, bij monde van den heer MULLER. — De commissie heeft deze zaak behandeld met al die belangstelling en opmerkzaamheid, die zij verdient; zij erkent, dat de openbare gezondheidsregeling eene zaak is van veel belang en van grooten omvang; dat er veel is 't welk in betrekking hiermede door zulk eene commissie zou kunnen aangewend worden, en dat het ook den raad zeer aangenaam zoude zijn door de voorlichting van haar bekend gemaakt te worden met hetgeen voor de algemeene gezondheid dient verrigt te worden.

Niettegenstaande het nut daarvan in het algemeen, was de commissie echter eenparig van oordeel, dat de instelling van eene gezondheidscommissie niet geoorloofd, niet noodzakelijk en niet wenschelijk is. De raad kan zulk eene commissie niet benoemen, wijl hij daardoor in strijd zoude handelen met de wet, hij heeft daartoe de bevoegdheid niet. De raad mag geene andere magt nevens zich plaatsen, ook al was aan zulk eene commissie geene beslissende, maar slechts eene raadgevende stem toegestaan. Wel is aan den raad vergund om voorlichting omtrent zekere zaken bij vaste commissiën te zoeken, maar deze zijn ook bepaald aangewezen uit leden van den raad en mogen niet, ingevolge art. 54 der gemeentewet, uit andere personen bestaan.

Maar gesteld ook, de raad ware bevoegd, dan is het nog niet noodzakelijk. Er bestaat hier eene plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt, aan welke opgedragen is de wettelijke voorschriften omtrent de geneeskunde te handhaven en alles te observeren wat hiertoe verder behoort en bij het reglement van den 31sten Mei 1818, dat nog in werking is, is aan deze commissie opgedragen bij het ontstaan van besmettelijke ziekten regelen van voorzorg te stellen en aan de regering maatregelen ter voorkoming en beteugeling voor te dragen. Er is dus eene commissie in de gemeente, die den raad kan voorlichten, gelijk zij dan ook meermalen maatregelen voordroeg en middelen aan de hand gaf ter voorkoming van ziekte en opmerkzaam gemaakt heeft op zaken tot den openbaren gezondheidstoestand behoorende. Worden de inlichtingen die van haar gevraagd worden, niet genoegzaam beantwoord, niets belet dan den raad ook andere personen om raad en inlichting te vragen, die vooral in deze gemeente niet te vergeefs behoeft gevraagd te worden. De voorgestelde commissie is dus noodeloos en overbodig.

Ook is zulk eene commissie niet wenschelijk. Aan de instelling er van toch zullen vele bezwaren verbonden zijn. Immers een gevolg daarvan zal zijn, dat de plaatselijke geneeskundige commissie dan zal vermeenen, dat haar werkkring ophoudt en zij zal van oordeel zijn daardoor van haren arbeid ontheven te zijn, of er zal botsing ontstaan tusschen de beide commissiën ten nadeele van de zaak zelve. Is verder eenmaal zulk eene commissie zamengesteld, dan zal zij steeds omtrent de openbare gezondheidsregeling moeten worden geraadpleegd, of zij zal in de meening komen, dat de raad hare inlichtingen weinig op prijs stelt; de commissie zal meenen zelve iets te moeten doen en voorstellen indienen, die dikwijls strijden zullen met de inzigten van den wethouder van fabricage of de financiële aangelegenheden der gemeente. Het zal dan ligt kunnen gebeuren, dat de raad zich niet met die voorstellen vereenigt; de commissie zal vermeenen, dat hare adviesen niet genoeg door den raad in het oog gehouden worden; dit zal haar onaangenaam zijn, zij zal daardoor in ijver verflauwen en men zal op die wijze het doel niet bereiken, dat men zich voorgesteld had en het zal blijken dat de aangewende kosten nutteloos besteed zijn.

Bovendien vleit zich de commissie, dat de wetten op de geneeskundige staatsregeling binnen kort aan de wetgevende vergadering zullen aangeboden worden en dan gelooft zij met regt te mogen vragen of men hierdoor de zaak niet zoude vooruitloopen. Eindelijk wijst de commissie ook nog op het bij de Kamer aanhangige voorstel van den heer WINTGENS nopens de instelling van gezondheidsraden. Zij adviseert derhalve te besluiten, aan adressanten te kennen te geven 1) dat de wetgeving niet toelaat zulk eene commissie als door hen is voorgesteld te benoemen en dat de raad ook geen reden gevonden heeft om aan hun voorstel te voldoen; en 2) dat de raad adressanten bedankt voor de getoonde belangstelling en altijd bereid is om opmerkingen en inlichtingen van het gezelschap van Groninger geneeskundigen te ontvangen. — Ter visie.

7) *Brief van de curatoren van het gymnasium*, d.d. 15den November j.l., de ontvangst meldende van de kennisgeving van het ontslag van prof. ROVERS. Curatoren achten het onnoodig te verzekeren, hoeveel het collegie verliest door het ontslag van den heer ROVERS, die door zijne kennis en ervaring, als ook door zijn bijzonder vak van studie veel gedaan heeft ter bevordering van de belangen van het gymnasium. Zij geven hunnen wensch te kennen, dat de opengevallen plaats spoedig vervuld moge worden en, zonder op de keuze van den raad te willen inwerken, nemen zij de vrijheid op te merken, dat het wenschelijk is, dat door den raad een curator benoemd worde, die bijzonder door zijne kennis en de grieksche en latijnsche talen en letterkunde hunne zorg voor de belangen van het gymnasium zoude kunnen deelen.

Burg. en weth. bieden het volgende tweetal aan: de heeren prof. F. Z. ERMERINS en L. G. PAREAU.

Tot de stemming overgegaan zijnde, wordt prof. F. Z. ERMERINS met 19 stemmen benoemd. Op de heeren prof. L. G. PAREAU, mr. J. J. CREMERS en prof. W. HECKER was ieder 1 stem uitgebragt. — Aan den benoemde en aan curatoren zal hiervan kennis worden gegeven.

8) *Rapport omtrent de aanvrage van de afgesch. Israël. gemeente Teschuath Israël, om subsidie voor hun armbestuur*, bij monde van den heer OUDEMAN. — De raad heeft dit verzoek vroeger gesteld in handen van burg. en weth., deze hebben inlichtingen gevraagd van de commissie, welke medegewerkt heeft tot de regeling van het armwezen. Met het uitgewerkt rapport dezer commissie nu vereenigen zich burg. en weth. Daarin wordt herinnerd al wat omtrent de regeling van het armwezen heeft plaats gehad en wel dat als het voornaamste punt toen aangenomen was geene subsidiën meer te geven aan diaconiën, maar dat met de verschillende diaconiën een contract is aangegaan, waarbij deze op zich genomen hebben zich met het onderhoud der armen te belasten.

De commissie is van gevoelen, vooreerst, dat er geene reden bestaat, waarom men, met afwijking van die regeling, aan ééne gemeente een subsidie zal toestaan, te minder bij het gering aantal leden dier gemeente. Ten tweeden, dat er geene termen zijn om dat verzoek toe te staan, daar uit de inlichtingen van eene commissie van Teschuath Israël blijkt, dat het armbestuur en de eeredienst niet behoorlijk afgescheiden zijn. In de derde plaats meent de commissie, dat den raad niet kan geadviseerd worden een subsidie toe te staan, omdat onder de kosten van alimentatie op de begrooting van 1855 begrepen zijn de tractementen van koster en voorzanger, welke uitgaven meer bepaald tot de eeredienst behooren.

Burg. en weth. nemen de vrijheid overeenkomstig het gevoelen der commissie den raad te adviseren tot afwijzing van het verzoek, omdat niet behoorlijk is voldaan aan de vereischten van art. 6 der wet tot regeling van het armwezen, daar de rekening en begrooting uitgaven bevat, die daarop niet behooren, en er geene bewijzen zijn geleverd, dat zij vallen in de termen van litt. *d* van art. 2 dier wet; doch dat de raad genegen is eene billijke overeenkomst ter regeling van de verpleegingskosten aan te gaan op gelijken grondslag als met de armbesturen der andere godsdienstige gezindheden en eene schadeloosstelling van *f* 100 te geven over 1855. — Ter visie.

9) *Rapport over de betaling der kosten van digting van de doorbraak bij N. Schans*, bij monde van den heer v. HOUTEN. — Aan den weth. van fabrikage was de uitvoering van dit werk opgedragen; de commissie kon zich daarom alleen bepalen bij de beoordeeling of de cijfers der declaratiën goed zijn. Zij heeft deze naauwkeurig nagegaan en kan geene aanmerking maken op de prijzen, hoewel sommige in gewone omstandigheden misschien wel wat hoog zouden zijn. De commissie heeft dan ook gemeend hare goedkeuring daaraan niet te mogen onthouden en adviseert het ontwerp-besluit tot overschrijving goed te keuren.

Besloten overeenkomstig het advies der commissie.

10) *Onderscheidene bestekken van leveranciën ten behoeve der gemeente.* — De voorzitter stelt voor deze dadelijk te behandelen, doch op eene aanmerking van den heer DE SITTER omtrent het schoonhouden en wieden der straten, wordt besloten ze ter visie te leggen.

11) *Instructie voor den commissaris der veren op het Winschoterdiep.* — Deze instructie is bij de leden rondgeweest. Op de aanmerkingen van de heeren CREMERS, QUINTUS en EDELINCK hebben burg. en weth. daarin enige wijzigingen gemaakt. — Vastgesteld.

12) *Rekest van het gemeentebestuur van Nieuwe Pekela tot wegruiming van een aldaar tot waterkeering geplaatsten dam.* — Ter visie.

De voorzitter heeft eene zaak in eene gesloten vergadering te behandelen, weshalve het publiek aftreedt en de deuren gesloten worden.

Na het heropenen der deuren, deelt de voorzitter mede, dat de geslotene vergadering is verdaagd tot Zaturdag e.k. te 12 uur.

Zitting van Zaturdag den 17den November.

Aanwezig de heeren SLOT, TRIP, OUDEMAN, v. ITTERSUM, ROELFSEMA, DOORNBOSCH, v. HOUTEN, DE SITTER, MESDAG, CREMERS, EDELINCK, MEIJER, GEERTSEMA, DOMMERING, v. HEIJNINGEN BOSCH, LOHMAN, WICHERS, DE LA FAILLE, QUINTUS en v. IMHOFF.

De voorzitter deelt mede, dat van den heer MULLER schriftelijk kennisgeving is ingekomen, dat hij door afwezigheid uit de stad verhinderd wordt de vergadering bij te wonen.

De vergadering wordt veranderd en eene met gesloten deuren. Na heropening der deuren wordt gelezen:

Een voorstel van de heeren QUINTUS, ONNES, v. ITTERSUM *en* DE SITTER *nopens de zaak van het Winschoterdiep.* — Zij achten het in het belang der gemeente Groningen om zooveel mogelijk te handelen in overeenstemming met de bedoeling en de wenschen van de staten der provincie. Uit het onlangs uitgebragte rapport nu van eene commissie uit de staten hebben zij vernomen, dat de meerderheid dier commissie het aanbod van den raad der gemeente Groningen ten eenenmale onaannemelijk geacht heeft en voornamelijk op grond, dat het aanbod om voor ⅓ te dragen in het onderhoud van het Winschoterdiep is gebragt tot op 20 jaren van den 1sten Januarij 1856 af en verder totdat van de zijde van de gemeente Groningen opzage zal zijn gedaan en op grond, dat de werken welke in herstelling en onderhoud onder het Winschoterdiep zullen zijn begrepen niet naauwkeurig genoeg zijn omschreven.

Zij zijn van oordeel dat deze bezwaren door den raad met onoverkomelijk zullen worden geoordeeld en niet van zoodanig belang, dat daarom de graving en verbetering van het Winschoterdiep vertraagd zoude moeten blijven. Zij stellen daarom voor het sub 2° van het aanbod van den raad aan Ged. Staten aldus te lezen:

»Om van den 1sten Januarij 1856 af te dragen ⅓ van de jaarlijksche kosten van onderhoud, onder dien verstande: *a)* dat de diepswallen bijlangs het geheele kanaal van en met de beschoeijingen sluitende aan de vleugels van het benedenslot van het verlaat te Zuidbroek, de kaaijingen en het jaagpad, de beschoeijingen bij het Medemer tolhek, de walmuren te Eexta ten oosten van de pijp en ten noorden van het diep, de puinweg zuidzijde nevens het kanaal van Eexta tot Winschoten, het bovenslot van het Kloosterverlaat, waarvan het benedenslot en de schutkolk aan het Termunterzijlvest behooren, onder genot van het verlaatsgeld van het geheele verlaat, drie panden walmuur te Winschoten, zijnde: één pand aan de zuidzijde van het diep, aansluitende aan de westzijde van de brug bij de Torenstraat, één pand daar tegenover, aansluitende aan dezelfde brug, één pand aan de oostzijde van die brug, noordkant van het diep, eene beschoeijing aan de zuidzijde van het diep tegenover den laatstgemelden walmuur, benevens twee steenen trappen en stoep, het benedenslot met de geheele schutkolk van het verlaat in de Rensel bij Winschoterzijl, waarvan het bovenslot met de daaroverliggende brug door dijkregters te Winschoten wordt onderhouden, terwijl het verlaatsgeld half door hen en half door de gemeente Groningen wordt genoten, onder het Winschoterdiep in herstelling en onderhoud zullen zijn begrepen; gaande de bovengemelde opkomsten van het Renselverlaat bij de Winschoterzijl tot dusver genoten door de gemeente Groningen in zooverre aan de provincie in beheer over, dat dezelve vooraan zullen strekken om daaruit zooveer mogelijk in de kosten van het jaarlijksche onderhoud te voorzien; *b)* dat de gemeente Groningen zich als boven verbindt overeenkomstig het voorstel van het gewestelijk bestuur, voor zooverre die werken niet door het gewestelijk bestuur geacht worden in herstelling of in onderhoud geheel of ten deele te zijn ten laste van anderen."

Dit voorstel wordt dadelijk in overweging genomen en zonder beraadslaging dienovereenkomstig besloten. — Na voorlezing der korte notulen wordt hierop de vergadering gesloten.

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Donderdag den 15den November.

In deze zitting zijn de algemeene beraadslagingen geopend over de ontwerpen der begrootingswetten voor den jare 1856. Er waren geene sprekers ingeschreven.

De heer *Elout* vraagt het woord en meent bij deze algemeene beraadslaging de verhouding van de Kamer tot de Regering en de uitgestrektheid der bemoeijingen van de Kamer, in verband met de regten en pligten der Kroon te moeten ter sprake brengen. Op den voorgrond plaatst hij eene hoofd-opmerking, dat nl. Nederland is monarchaal, dat het een eenhoofdig bestuur heeft en Oranje daar onafscheidelijk is, en dat de geschiedenis dit heeft bevestigd. Hij bespreekt hierop de wijzigingen, die dat monarchaal gezag sedert 1840 heeft ondergaan; dringt er op dat het ministerie zijne kracht toone, waardoor het de monarchij zal behouden; en dat het, om dat doel te bereiken, steeds homogeen zij, maar vooral naauwgezet den godsdienstigen toestand, de godsdienstige behoeften, zoowel van het volk in het algemeen, als van elke gezindte in het bijzonder in acht neme, op welke laatste niet altijd evenzeer is te roemen, getuige bijv. de aanhoudende uitsluiting van hen, die eene bepaalde leer zijn toegedaan, voor de betrekking van hoogleeraar.

De heer *Bosscha* heeft zich beklaagd over de weinige inlichtingen door de Regering gegeven nopens den gang van 's lands zaken. Die achterhoudendheid nopens maatregelen van algemeen bestuur geven tot ongerustheid en wantrouwen aanleiding. Tot voorbeeld daarvan brengt hij de zaak van Kockengen bij, waaromtrent eene tijdige openbaarheid en openhartigheid doelmatig zoude hebben gewerkt. Alleen door meerdere openbaarheid kan het gewenschte vertrouwen worden verkregen.

De heer *v. Rappard* zegt, dat de begrooting op hem een' onaangenamen indruk heeft gemaakt. Spr. herinnert aan de geschiedenis van de laatste jaren, in zake van de financiën, en karakteriseert die als een wedren tot afschaffing van belastingen. Hij wenscht daaraan geen deel te nemen en wil liever de paarden in hunne vaart breidelen. Zijn hoofdbezwaar tegen de begrooting is: dat zij sluit met een nadeelig slot, en dat is, naar sprekers inzien, niet overeenkomstig met de grondwet. En bovendien heeft men nog slechts de tegenwoordige raming kunnen verkrijgen door vele nuttige en noodige uitgaven niet op de begrooting te brengen, als de herstelling der landsgebouwen en der gevangenissen, de uitgave voor het kanaal van Assen naar Groningen, enz.

Verder wijst spr. er o. a. op, dat de middelen zonder aannemelijke redenen zijn opgevoerd; dat de afzondering van eene som uit het domeinfonds is eene beschikking over het kapitaal daarvan; en dat er veel te veel ten koste van de O.-Indische bezittingen op de begrooting wordt gebragt. Hij zal dan ook niet aarzelen zijne stem aan de wet op de middelen te onthouden.

De heer *van Goltstein* dringt met den heer *Elout* aan op handhaving van het monarchaal beginsel en op eene krachtige handhaving der regten van het oppergezag; ook hij moet erkennen, dat de Regering, zonder besef van hare gewigtige verpligtingen, te veel aan den leiband dezer Vergadering liep; en niettemin had de Regering in haar programma in der tijd verkondigd de handhaving van het monarchaal beginsel. Verder dringt spr. aan op de uitvoering van de wet nopens de kerkgenootschappen en op het weren van den centralisatiegeest, die in zoo vele organieke wetten is doorgedrongen en waaromtrent de Regering vooralsnog geene wijziging voorstelt.

Hij staat in de tweede plaats stil bij het financiëel gedeelte der begrooting en herhaalt, wat hij reeds ten vorigen jare heeft gezegd, dat namelijk de uitgaven steeds klimmende zijn, en daarentegen de middelen tot dekking niet genoegzaam zijn voorhanden. Dit oordeel nu moge niet aangenaam zijn, het moge teleurstellend zijn voor het ministerie, dit te hooren van hen, die zij meenden met hen in vriendschap te verkeeren; maar de staatkundige vriendschapsband kan niet zóó ver gaan, om het onpartijdig oordeel te verzwijgen.

De heer *Nolthenius* zet op den voorgrond, dat meestal de nieuwe leden voorstanders van allerlei bezuinigings-voorstellen zijn: hij schrijft dit toe aan de bezuinigings- en vereenvoudigings-manie van nieuwe menschen. Wanneer hij intusschen de cijfers der begrooting in aanmerking neemt, dan is hij verbaasd en ziet hij te meer grond, om op bezuiniging te dringen. Men moet niet te veel op den tegenwoordigen gunstigen toestand der financiën en op de Oost-Indische baten rekenen. Spr. meent ook, dat de vraag niet moet zijn: wat kunnen de ingezetenen dragen, maar wel, wat mag men in billijkheid van hen vergen. Wat de uitgaven betreft, acht hij vooral die van oorlog en marine niet in verhouding tot de financiële krachten der natie, die 3 millioen zielen telt.

Intusschen, zoolang men in Nederland niet tot groote maatregelen overgaat, kan geene partiële bezuiniging op dezen of genen post helpen.

De heer *Zijlker* voert het woord tot verdediging van het ministerie tegen diegene van zijne vrienden welke het verweten hebben, te hebben medegewerkt tot eene hervorming van het belastingstelsel.

De heer *Groen van Prinsterer* houdt hierop eene zeer uitvoerige rede tot kenschetsing van 's lands toestand sedert de April-beweging en van de verhouding van het ministerie tot de Kamer en de verschillende partijen.

Deze rede is door den min. van buitenl. zaken evenzeer in het breede beantwoord. Hij eindigde met opwekking tot eendragt, in stede van opwekking van godsdienstige verdeeldheid en tweedragt in het Vaderland.

Morgen voortzetting der beraadslagingen.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

kennis toegerust, leverde hij al die hoedanigheden, om eens een uitstekend legerhoofd te worden."

Hij viel echter, de voortreffelijke jongeling, en met hem vele zijner kameraden; vele, wien een schitterende toekomst tegenblonk. Niets kan de ledige plaats aanvullen, welke hun dood in de harten hunner bloedverwanten heeft veroorzaakt; in de herinnering van het dankbare vaderland zullen zij echter immer voortleven met roem omkransd.

Hun voorbeeld zal der jeugd tot spoorslag strekken en haar den weg aanwijzen, die zij te bewandelen heeft, zoo lang de vaderlandsche bodem nog door den voet des vijands betreden wordt. Uit hun graf roepen zij ons toe: staat op, gij Russische mannen. Gaat welgemoed den dood tegen: uw dood waarborgt het leven des vaderlands.

KERKNIEUWS.

Aan heeren kandidaten tot de heilige dienst bestaat vooreerst nog geen gebrek. Voor de keuze toch van een' nieuwen predikant te Mastenbroek, zijn niet minder dan 40 brieven van kandidaten bij den kerkeraad ingekomen.

— De weleerw. heer *J. P. Muller*, predikant bij de Doopsgezinde gemeente te Mensingeweer, is beroepen te Hoorn op Texel.

— Door den kerkeraad der Chr. Afg. Ger. gemeente te Stroobos is als drietal geformeerd: de heer *F. Rederius*, proponent aan de hoogeschool te Kampen; ds. *Abels*, te Zevenhuizen, en ds. *F. Strik*, te Burum; waaruit eerlang eene roeping zal worden gedaan.

LETTERNIEUWS.

VAN DRUTEN en BLEEKER's *Goedkoope Bibliotheek voor alle standen.* — Te *Sneek*, bij VAN DRUTEN en BLEEKER.

Wij hebben reeds vroeger, met den lof, dien eene zoo nuttige onderneming ruimschoots verdient, melding gemaakt van deze *Bibliotheek.* Na reeds onderscheidene boeken van nuttige en zedelijke strekking tot goedkoopen prijs in die Bibliotheek te hebben opgenomen, komen de vlijtige uitgevers nu aanbieden het beroemde Engelsche werk van JOHNSTON, » *de Scheikunde in het dagelijksch leven*," voor Nederland bewerkt door den geleerden lector aan de Utrechtsche hoogeschool, dr. J. W. GUNNING. Het is een *voortreffelijke* arbeid, bezield met den echt practischen geest, die in zoo menig opzigt de Engelsche natie boven andere kenmerkt. Het standpunt van den schrijver is overigens in geenen deele uitsluitend scheikundig, en de ruime blik, dien hij den lezer doet slaan over de behandelde onderwerpen, maakt voor elkeen, die denken kan, de lezing van het boek even nuttig als boeijend.

Ook het tweede deel van BURMEISTER's *Geschiedenis der Schepping*, vertaald door den kundigen heer A. WINKLER PRINS, en het eerste deel van eene Nederduitsche vertaling van het uitmuntend werk van den wereldberoemden K. VON ROTTECK, getiteld: *Veertig jaren, geschiedenis van den laatsten tijd*; zijn thans weder onder de werken van de Goedkoope Bibliotheek opgenomen.

Indien de uitgevers aldus voortgaan, hunne » Goedkoope Bibliotheek voor alle standen" met dergelijke werken te verrijken, durven wij hen met gerustheid eene ruime ondersteuning van de zijde des publieks voorspellen.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 17 *November.*

NEDERLAND Werk. Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	62.
Dito Dito	» 3	»	$73\frac{3}{8}$.
Dito Dito	» 4	»	92.
OOSTENRIJK Metalliek	» 5	»	$62\frac{1}{16}$.
Dito 1851 en 1852	» $2\frac{1}{2}$	»	$31\frac{7}{8}$.
Dito Nieuwe Litt. B	» 5	»	$72\frac{5}{8}$.
Dito Nation. Metall.	» 5	»	$65\frac{13}{16}$.
SPANJE Onb. Stukken	» $1\frac{1}{4}$	»	$19\frac{7}{16}$.
Dito Binnenl.	» 3	»	$32\frac{3}{4}$.
PORTUGAL	» 3	»	40.
RUSLAND Oblig. *Hope* 1798 en 1816	» 5	»	—
Dito Dito 1828 en 1829	» 5	»	—
Dito bij *Hope*	» 4	»	$74\frac{5}{8}$.
Dito bij *Stieglitz*	» 4	»	$73\frac{1}{2}$.

LONDEN, 17 *November.* Consols $88\frac{1}{4}$.

PARIJS, 17 *November.* Fransche 3 pCt. 64.90.

WEENEN, 17 *November.* Metalliek 5 pCt. *f* $74\frac{1}{4}$. Nat. Leening *f* $77\frac{3}{4}$. Wissel op Londen *f* 11.05. Zilver *f* $13\frac{1}{2}$.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 17 *November.* Tarwe *f* 15, Rogge *f* 10 hooger bij partijen.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 15 Nov., *Schuur* de Hoop, Bremen.

TEXEL 14 Nov., *Feninga* Agatha, Memel; — 15 *de Boer* Zwaantina Hendrika, Londen; *de Jonge* Stad Enschedé, Dundee; *Biel* Juliana, Newc.; *Rotgans* Gen. Baron v. Geen, Batavia; *Mulder* Geertr. Lammeg., Newc.; terug uit zee *Stern* Decima, n. de Kust van Guinea.

VLIE 12 Nov., *Munneke* Baudina, Newcastle; *Visser* Vr. Jannetje, Osterrisöer.

HELVOET 15 Nov., *Ruhaak* Zes Gezust., Brouwershaven; *Schouten* Lotery, Lissabon.

BROUWERSHAVEN 14 Nov., *Wegener* Gebroeders, Koningsb.

VLISSINGEN 13 Nov., *Korter* Riga, Memel; *Klontje* Meinkina, Lubeck.

RIO DE JANEIRO 20 Sept., *de Boer* Elisab. en Johanna, Triest.

St. GEORGE D'ELMINA 27 Sept., *Lutzow* Gouv. v. d. Eb, Rott.

HAVANA 14 Oct., *Zuiderduin* Anna Maria, Amst.

MADERA 17 Oct., *v. Hees* v. d. Palm, v. Liverp. n. Singapore, om de ekwipage te landen van de in zee gezonkene Amerik. brik *Kalafat*, v. Cardiff n. Florida; heeft sedert de reis voortgezet.

VENETIE 8 Nov., *de Jonge* Margar. Arendina, Newc.

BOULOGNE 4 Nov., *Klein* Concordia, Memel.

LONDEN 12 Nov., *Pik* Maria Aurelia, Nantes; *Bart* Eefka Maria, Dantzig.

Bij DEAL 12 Nov., *Rietveld* Estafette, Rott. n. Soerab.

Bij DOUVRES 12 Nov., *van Tubergen* Adm. Tromp, Amst. n. Bat.

Bij DUNGENESS 12 Nov., *Cramer* President v. Buren, Venetie n. Londen; *Vermeij* Twee Gebroeders, Rott. n. Akyab.

Bij FOLKESTONE 12 Nov., *Bakker* Henriëtte Maria, Bat. n. Rott.

Bij FALMOUTH 12 Nov., *de Vries* Activo, v. Havana n. Amst., met gebroken roer.

LIVERPOOL 12 Nov., *Wolthekker* Sophia Klasina, Belfast.

NORTH SHIELDS 10 Nov., *Bartelsen* Burger, Middelburg; — 12 *Frankena* Bernhard en Elise, Harl.; *Schaap* Drie Gebroeders, Schied.; *Olthoff* Catharina, Stockton.

HARTLEPOOL 12 Nov., *Prins* Hellas, Amst.

HAMBURG 13 Nov., *Koops* Vr. Grietje, Winschoten.

BREMERHAVEN 12 Nov., *v. Dijk* Eva Hendrika en *Speelman* Vr. Geerdina, Amst.; *Huisman* Aurora, Gron.; — 13 *Bronsema* Derkiena, Dantzig; *Kooiman* Onderneming, Stavoren.

HARBURG 13 Nov., *Kuipers* Alida Schuringa, Newc.; *Albers* Ida, Londen.

CUXHAVEN 13 Nov., *Meihuizen* Jantje Nanninga, Lybster.

KIEL 12 Nov., *Prins* Roelfina, Nystad.

ODENSEE 7 Nov., *Bontekoe* Vr. Geertruida, Rendsburg.

SWINEMUNDE 10 Nov., *Poort* Dirkje, Bremen; *Hollander* Louisa Sophia, Holbeck; — 11 *Hoveling* Redite, Nantes.

PILLAU 12 Nov., *de Groot* Maria Reifina, Liverpool.

In de GROOTE BELT 7 Nov., *de Jonge* Elisab., Lubeck n. Aarhuus; *Folders* Hortensia, Kiel n. Gothenburg.

HOLTENAU 10 Nov., *de Jonge* Margar. Meijering, Stettin n. Brussel; *Oostra* Annegina, n. Dreisielen, *de Haan* Jantje en 12 *Alberts* Geerdina Jantina, n. Halte, alle 3 v. Dantzig; *Bakker* Zwaantina, Bandholm.

RENDSBURG gepass. 8 Nov., *Faber* Johanna Mulder, Holl.; — 10 *Meppen* Wobbina Venema en 12 *Hangelbroek* Margaretha, Koningsb.

TONNINGEN 9 Nov., *Reents* Wilhelm., Lond. n. Wolgast; *Brouwer* Kooger Polder, Amst. n. Memel.

Vertrokken.

AMSTERDAM 14 Nov., *Kuiper* Echo, Liverp.; — 15 *v. d. Meij* Jupiter, Batavia; *de Boer* Koophandel, Macassar; *Stoffels* Stad Leeuwarden, Napels; *Besseling* Elsiena, Livorno; *Bakker* Thetis, Genua; *Nagel* Tree Venner, Koppenhage; *Gust* Anna Catharina, Emden.

TEXEL 15 Nov., *Boer* Joan, Rio de Janeiro.

HELVOET 13 Nov., *Lever* Hendrika, Duinkerken; — 14 *van Innen* Wilhelmina, Akyab; *Nap* Diligentia, Moulmein.

ZIERIKZEE 13 Nov., *Kamminga* Elisab. en Johanna, Rangoon.

VLISSINGEN 13 Nov., *Homan* Groot Zeewijk, avont.

SAN FRANCISCO 23 Sept., *Gerlach* Zwaluw, Hong Kong.

RIO DE JANEIRO 16 Sept., *Maas* Dorothea, Kanaal.

St. GEORGE D'ELMINA 3 Oct., *v. Booven* St. George de la Mina en 8 *Goosens* Axim, Rott.

HAVANA 19 Oct., *Schaafsma* Antje, Amst.

TRIEST 8 Nov., *Cramer* Christ. Margar., Hamburg; — 9 *v. d. Veer* Wilhelm. Frederika, Konst.

GENUA 7 Nov., *Deddes* Alberdina, Antw.; *Potjewijd* Alida Petron., Livorno.

St. NAZAIRE 11 Nov., *Breeland* Gesina Hinderika, Cette.

ANTWERPEN 14 Nov., *Holscher* Vijf Gebroeders, Genua.

RAMSGATE 12 Nov., *Evertz* Drie Aurelia's, Amsterd. n. Livorno; *Folkes* Marie Jeanette, Rott. n. Cev. Vecchia; *Kramer* 4 Gebroeders, Hamburg n. Gibraltar; *v. d. Laan* Jacoba Alida, Hamburg n. Cadix; *Rus* Jenneke Henderika, Shields n. Cadix.

PORTSMOUTH 12 Nov., *Duintjer* Eriso, Amst. n. Livorno.

LIVERPOOL 11 Nov., *v. d. Gouwe* Johanna Catharina, Batavia.

SEAHAM 10 Nov., *Tamsma* Adolf Eduard, Middelburg.

HAMBURG 13 Nov., *Zegelker* Harmonie, Newc.

BREMERHAVEN 11 Nov., *de Vries* Vijf Gezusters en 12 *Kuipers* Twee Gebroeders, Gron.; *Dijksma* Broedertrouw, Amsterdam; *Wessels* Minna, Havana.

ALTONA 13 Nov., *Drewes* Twee Gezusters, Harburg.

SWINEMUNDE 10 Nov., *Gerritsma* Jonge Gerrit, Stockholm.

DANTZIG 9 Nov., *de Jonge* Castor, Harl.; *Mulder* Feika Jantina, Guernsey.

PILLAU 12 Nov., *Pruim* Dageraad en *de Boom qq.* Jonge Duif, Antw.; *Kaszens* Gustaaf Willem, Nantes.

MEMEL 9 Nov., *de Vrede* Irene, Lond.; *Lestuijver* Aurora, Antw.; — 10 *Teensma* Aukje, Rott.

TONINGEN 7 Nov., *Huizenga* Margar., Fedderw.; *Zeegers* Cathar., Catingsiel; — 9 *Stuitje* Christ. Johanna, Amst.; *Visser* Anna Sophia, Halte; — 10 *Warners* Tjaardina Fennegiena, Harburg; — 11 *Mugge* Martha, Lynn.

Zeilklaar.

GIBRALTAR 1 Nov., *Molema* Paulus, Marseille n. Hamburg.

NEWCASTLE 10 Nov., *Albers* Agatha, Malta.

STOCKHOLM 5 Nov., *Degenhard* Wicherdina, Holland; *de Jonge* Catharina Cornelia, de Noordzee.

In lading.

LONDEN 13 Nov., *van Borkum* Geerdina Cornelia, Hamburg.

STOCKHOLM 6 Nov., *van Wijk* Catharina Elisabeth, Holland.

ZOUTKAMP, 16 Nov. Binnengekomen 14 Nov., *Balk* Wilhelmina, Hamburg; — 15 *van Wattum* Henderika en *Dik* Annetta Catalina, Frederikstad.

Vertrokken 14 Nov., *Bakker* Reina, Ipswich; *de Kok* August en Maria, Newc.

Zeilklaar *van der Plas* Jacoba, Newc.

DELFZIJL, 13 Nov. Binnengekomen 11 Nov., *Bakker* Harmina en *Voogd* de Weldaad, Noorwegen; — 12 *Modder* Margaretha en *Pronk* Geertruida, Emden; *Pot* Johannes, Papenburg; *Rozeboom* Helena Joh., Norden; *de Groot* 2 Gebroeders en *Katt* Stad Emden, Emden.

Vertrokken 12 Nov., *Barghoorn* Vr. Trientje en *de Boer* Rosiena, Emden.

FALMOUTH, 12 Nov. Het schip Annegina, kapit. *H. J. Jonker*, van Seville alhier om order binnengeloopen, heeft olie gepompt.

Gepraaid 15 Sept., op 29° 54′ Z.Br., 10° 39′ O.L., *Timmermans* Jan de Wit, v. Bat. n. Amst. — Den 22 Sept., op 11° N.Br., 23° W.L., *Bruigom* Reijerwaard, v. Rott. n. Hong Kong. — Den 26 Sept., op 8° 50′ N.Br., 25° 55′ W.L., *Pfeill* Minister Pahud, v. Rott. n. Bat. — Den 5 Oct., op 7° 10′ Z.Br., 26° 10′ W.L., *Pompe* Hendrina, v. Rott. n. Bat. — Den 6 Oct., op 30° Z.Br., 26° 5′ W.L., *Hoek* Batavia, v. Rott. n. Rangoon. — Den 2 Nov., op 49° N.Br., 7° W.L., *Roelfsema* Alphardt, v. Galatz n. Vlissingen. — Den 6 Nov., op 42° 33′ N.Br., 12° 7′ W.L., *van Loon* Johanna Cath., v. Amst. n. Genua.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

11 Nov. *Smit*, Antje, v. Stettin n. Horten, m. hout.
ter Poorten, Johannes, v. Koningsb. n. Dordr., m. lijnzaad.
Vos, Betje Pronk, v. Koningsb. n. Londen, m. talk.
De Wind den 11 Nov. Z.Z.O.

LAATSTE BERIGTEN.

Binnengekomen.

TEXEL 15 Nov., *Bossinga* Cer s, Hapanrade.

BROUWERSHAVEN 15 Nov., *Bakker* Henriette Maria, Bat.

HELVOET 15 Nov., *Visser* Gener. Michiels, Calloa; *Hoogendijk* Vr. Maria en *Bette* Margar., Stockh.; *Addens* Petronella, Pillau.

VLIE 14 Nov., *Stuitje* Christ. Joh., Dantz.; *Swiers* Jonge Timen en *Smit* Anna Elisab., Freder.; *de Jonge* Hendrika, Osterrisoer.

VLISSINGEN 14 Aug., *Jager* Margar. Antina, Memel; *Struik* Dankbaarheid, Stettin.

CADIX 28 Oct., *de Groot* Joh. Wilhelm., Newc.

LONDEN 14 Nov., *Duit* Maria Anna en *Pasman* Margar., Koningsb.

Bij DOUVRES 13 Nov., *Schaap* Jacoba, Rott. n. Akyab.

HARWICH 13 Nov., *Hazewinkel* Christ. en Cath., Odensee n. Lond.

Vertrokken.

AMSTERDAM 15 Nov., *Mooi* de Welvaart, Bat.

TEXEL 15 Nov., *Geelmuiden* Joh. Cath. en *Basberg* Ellida, Dramm.; 16 *Carst* Wilhelm. Lucia, Newc.

BRIELLE 15 Nov., *Goedknecht* Zouthandel, Lissab.

MALTA 31 Oct., *de Lange* Westerkwartier, Samsoon.

BAYONNE 11 Nov., *Mooi* Hillech. Cath., Hamburg.

ANTWERPEN 14 Nov., *Beukema* de Marne, Amst.

PILLAU 13 Nov., *Roelfsema* Roelfina Gesina, Antw.; *Lever* Jantina Ikina, Belgie.

SCHEEPSVRACHTEN.

PILLAU, 11 Nov. De vrachten worden eindelijk een weinig beter. Van Koningsbergen naar Amsterdam *f* 22, de Maas *f* 23, Antwerpen *f* 25 en ten laatste *f* 31, Termonde *f* 32, alles voor zaad; Hull 3 sh. 6 d. voor dito; Londen 33 sh. voor talk, 45 sh. voor hennep.

DANTZIG, 12 Nov. Vrachten zijn hooger, maar bepalen zich bij hout; naar Newcastle 19 sh. p. load greenen balken, 23 sh. p. load eiken planken; Rochester 80 fr. en 15 pCt. per last hout.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKTEN.

GRONINGEN, 16 *November.*

TARWE.			GERST.			Zw. Voer	40 ℔ *f* 4,25
Oude	70 ℔ *f*		Winter	52 ℔ *f*	6,70	- -	42 - - 4,50
- Oml.	68 - -	14,50	-	54 - -	7,20	- -	44 - - 4,75
- -	70 - -	15,85	-	56 - -	7,70	BOONEN.	
- -	72 - -		Zomer	54 - -	6,80	Paardeb. *f* 8,50, *f* 9	
N.Old.1855	66 - -	13,35	-	56 - -	7,20	Gr. Erwt. *f* 10, *f* 12 a *f* 13	
- -	68 - -	14,25	Knobbe	60 - -	7,90	Graauwe dito *f* 10 a *f* 12	
- -	70 - -	15,10	-	62 - -	8,30	ZADEN, ENZ.	
- -	- -		HAVER.			Old. Koolzaad *f* 13 à *f* 16,60	
ROGGE.			Dikke	36 ℔ *f*	3,80	Oml. dito *f* 14 a *f* 17,50,75	
Inl.	64 ℔ *f*	11,10	-	38 - -	4,10	N. Aveelz. *f*	
-	66 - -	11,60	-	40 - -	4,30	Zomerzaad *f* 12 à *f* 15	
-	68 - -	12,10	-	42 - -	4,50	G. Mosterdz. *f* 9 tot *f* 15	
-	70 - -	12,60	-	44 - -	4,70	Lijnzaad *f*	
BOEKWEIT.			-	46 - -	4,90	Dederzaad *f* 12 à *f* 14	
Gr. Zd.	64 ℔ *f*	8,40	-	48 - -	5,10	Gr. Gort *f* 11,75 tot *f* 12,75	
- -	66 - -	8,80	-	50 - -	5,30	Parel 100 N. ℔ *f*	
- -	68 - -	9,20	W. Voer	36 - -	3,90	Raapolie per vat *f* $56\frac{1}{2}$	
Zw. -	64 - -	8,10	- -	38 - -	4,15		
- -	66 - -	8,50	- -	40 - -	4,35		
Veen	64 - -	8,00	Zw. -	36 - -	3,75		
-	66 - -	8,40	- -	38 - -	4,00		

In Tarwe is heden weinig omgegaan. — Rogge meest in een doen. — Boekweit als voren verkocht. — Puike Gerst goed prijshoudend, mindere soorten moeijelijk te plaatsen. — Dikke en Voerhaver iets aangenamer, Zwarte weinig aan en 20 c. hooger verkocht. — Paardeboonen met geringen kooplust. — Kool- en Zomerzaad ruim prijshoudend. — Gort als voren. — Raapolie iets aangenamer.

ROTTERDAM, 15 *Nov.* Tarwe: 160 ℔ Nieuwe Hooglands. Kleefs. *f* 575. Rogge: 149 ℔ Mecklenb. *f* 385. Vl. Boekweit op 142 ℔ *f* 286.

LEEUWARDEN, 16 *Nov.* De aanvoer van Tarwe was heden niet groot en daarvoor goede vraag ter verzending, zoodat men 25 à 50 cents meer besteedde; puike *f* 16,50; knappe *f* 15,90, *f* 16,30; ordinaire *f* 15, *f* 15,30. Roode puike *f* 17,10; knappe *f* 16, *f* 16,40 en Zomer *f* 15,75, *f* 16. Rogge meestal voor consumtie 25 à 30 cents hooger; N. Inl. *f* 12,35,40; Buitenl. *f* 12,20,25. Boekweit in de Veensoorten met goeden handel, ongeveer als voren verkocht. Zand ging minder vlug en kon bezwaarlijk vorige prijzen opbrengen. Zand *f* 9,50,60; Veen 8,75,85. Winter-Gerst alleen aan pelderij als voren afgaande *f* 7,15,60; Zomer *f* 7 en ligtere soorten *f* 6,25,50,75. Haver met goeden handel ongeveer als voren; fijne *f* 5 à *f* 5,20; ordin. *f* 4,60,75 en ligtere soorten *f* 4,20,50. Koolzaad meer begeerd, doch weinig aangeboden, puik *f* 18, *f* 18,25,50 en geringer dito *f* 17, *f* 17,50.

AMSTERDAM, 16 *Nov.* Tarwe. Roode tot hoogere, andere soorten tot vorige prijzen; 128 ℔ roodb. Poolsche *f* 560; 129 ℔ roode Stettin *f* 560; 121 ℔ nieuwe Vriesche *f* 490 aan de Zaan. — Rogge prijshoudend; 122 ℔ Rostocker *f* 377; 118 ℔ Holst. *f* 352. — Gerst *f* 8 hooger; 111, 112 ℔ Deensche *f* 257, *f* 260; 113 ℔ dito *f* 263, *f* 265; 114 ℔ Zweedsche *f* 265; 113 ℔ dito *f* 262. — Haver zonder handel. — Boekweit onveranderd; 118, 120 ℔ Inl. Veen *f* 282, *f* 288.

Koolzaad op het najaar $1\frac{1}{2}$ p. vl., voorjaar 2 p. vl. hooger; Haarlemmermeer *f* $17\frac{1}{2}$, op 9 vat olie in Nov. 109 p. vl.; April 107 p. vl. — Lijnzaad *f* 5 à *f* 10 hooger; 100 ℔ Koningsberger *f* $12\frac{1}{2}$; 107, 108 ℔ Egypt. *f* 495; 112, 113 ℔ Krim *f* 497. — Raapolie willig; op 6 w. *f* 59,25; vlieg. *f* 58 a *f* 58,50; den 1 Dec. *f* 57,50 a 75 a 50; Mei *f* 56,75 a 25. — Lijnolie begin markt willig, later iets flaauwer; op 6 w. *f* 46,50; vlieg. *f* 45,25; den 1 Dec. *f* 45 a *f* 44 a *f* 44,75; voorjaar *f* 46.75 a *f* 46. — Hennepolie op 6 w. *f* 53,25; vlieg. *f* 52. — Raapkoeken p. 1040 stuks *f* 115 a *f* 120. — Lijnkoeken p. 104 stuks *f* $13\frac{1}{2}$ a *f* $17\frac{1}{2}$.

LONDEN, 14 *Nov.* Tarwe genoot eene goede vraag tot ten volle de prijzen van den vorigen marktdag, zoowel wat nieuwe als oude Tarwe betreft. Gerst was in alle soorten wel zoo willig en de vraag goed. Haver over het algemeen een weinig hooger.

BOTERMARKTEN.

GRONINGEN, 16 *Nov.* De prijs der boter was heden: 1ste soort grasboter *f* 42 à *f* 42,50; 2de soort niet aan.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 16 *Nov.* De aanvoer van vee was op verre na niet zoo aanzienlijk als den vorigen marktdag, doch de verkoop was iets vlugger, vetten van 40 tot 46 cts. het Ned. ℔; vaalmelkten van *f* 60 tot *f* 100; vroegmelkten niet aanwezig; tijgkoeijen van *f* 75 tot *f* 110; vette schapen *f* 11 tot *f* 14; in levende varkens bestond weinig handel, prijzen als voren; geslagte varkens *f* 59 à *f* 60 de 100 Ned. ℔.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 16 *November.*

NEDERL. Werk. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $61\frac{13}{16}$, 62, $61\frac{7}{8}$; Dito Dito 3 pCt. 73, $73\frac{1}{8}$; Dito Dito 4 pCt. $91\frac{7}{8}$, 92, 92; Amortisatie-Syndicaat $3\frac{1}{2}$ pCt. 89, $89\frac{1}{4}$; Handelm. $4\frac{1}{2}$ pCt. 126; O. I. Leening 4 pCt. $91\frac{7}{8}$. — SPANJE, Onbep. Stukken $1\frac{1}{4}$ pCt. $19\frac{7}{16}$; Dito Oblig. 3 pCt. $38\frac{3}{16}$, $38\frac{1}{4}$; Dito Binnenlandsche à 6/m. 3 pCt. $32\frac{1}{4}$, $32\frac{7}{8}$, $32\frac{13}{16}$; Coupons-Bewijzen $4\frac{1}{4}$; Amortisatie Schuld $6\frac{1}{16}$, $6\frac{1}{8}$. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 40, $40\frac{1}{16}$, $40\frac{1}{16}$. — RUSLAND, Oblig. bij *Hope en Co.* 1798 en 1816 5 pCt. 101, $101\frac{1}{8}$, 101; Dito 1828 en 1829 5 pCt. $99\frac{3}{4}$, 100, $99\frac{3}{4}$; Cert. $4\frac{1}{2}$ pCt. $86\frac{5}{8}$. — POLEN, Aand. m. Loting à 500 *f* $142\frac{1}{4}$.

OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. $62\frac{5}{8}$, Dito $2\frac{1}{2}$ pCt. $31\frac{7}{8}$; Dito rente Amsterdam 1854 5 pCt. $72\frac{11}{16}$; Dito Nation. Metall. 5 pCt. $65\frac{13}{16}$; Mexik. Onbep. Stukk. 3 pCt. $18\frac{1}{4}$; Wisselkoers op Londen, zigt *f* 11.85; Dito, 2/m. *f* 11.70.

Koers van het geld: Beleen. 4; Prolong. $4\frac{1}{2}$; Disc. 4 pCt.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Ondertrouwd:

G. TIEMERSMA, H.zn.,
Onderwijzer in *de Dallen*,
met
DIEUWKE E. RISPENS,
van *Munnekezijl*.

KOLLUM, 14 November 1855.

*** Ondertrouwd:

A. KAMERLINGH
met
L. HOPMA.

KLOOSTER WIJTWERD, bij *Uskwerd*, 8 November 1855.

*** Getrouwd:

H. HULSEBOS, J.z.,
uit *Utrecht*, *Kamerbehanger* in de N. Ebbingestr.,
met
L. RIGA.

GRONINGEN, 15 November 1855.

*** Heden morgen werd mij mijne geliefde Dochter GEESSIEN door den dood ontrukt, nog geene vijftien jaren oud.

MUNTENDAM, 13 November 1855.

A. H. EDZES,
Wedw. E. L. KLOOSTERBOER.

*** Heden ontsliep zacht onze waarde Vader en Behuwdvader, CAREL TEN HORN, in den gezegenden ouderdom van bijna 88 jaren.

VEENDAM, 14 November 1855.

H. C. TEN HORN.
H. C. TEN HORN—SWART.

*** Heden ontsliep, tot beter leven, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, de Hoog Eerw. Zeer Gel. Heer GERRIT JOAN FREDERIK CRAMER VON BAUMGARTEN, *Vice-President van het Provinciaal Kerkbestuur van Groningen en Predikant bij de Hervormden te Midwolda.* Hij bereikte den ouderdom van bijna 69 jaren, waarvan hij 47 jaren in de Gemeenten *Feerwert*, *Loga*, in Oostvriesland, *Middelbert*, *Eenrum* en sedert 1824 hier ter plaatse het Evangelie verkondigde. Eene langdurige ongesteldheid ondermijnde zijne krachten en maakte in den afgeloopen nacht een einde aan zijn voor mij, mijne Kinderen en aangehuwde Kinderen zoo dierbaar leven.

MIDWOLDA, 15 November 1855.

J. C. BROESE,
Wedw. CRAMER VON BAUMGARTEN.

Boekverkooping

in het **REVENTER** van het **Burger Weeshuis**, op MAANDAG den 3den December en volgende dagen, des avonds te half zes precies.

De CATALOGUS is te bekomen bij

J. DOESBURG,
Boekverkooper in de Oude Kijk-in-'t Jat-straat.

*** **H. TEN BRINK**, te *Meppel*, heeft algemeen verzonden den **derden druk** van den

NIEUWE GEESTELIJKE BLOEMHOF,

of **Morgen-, Avond-, Feest-** en **Gelegenheids-overdenkingen**, benevens **Gebeden** voor de **Huiselijke Godsdienst**, *ten dienste van eenvoudige Christenen.* Naar de 5de Hoogd. Uitg. van STÖCKHARDT'S **Hemelpoort**; gewijzigd en vermeerderd door ***H. TEN BRINK*, *H.z.***, Pred. te *Peperga* en *Blesdijke*, 228 12mo. bladz., 80 Cts., bij 12tal *f* 8,40. Id. op best Pap. *f* 1.

KORT BEGRIP

van hetgeen de **Christen** tot **Zaligheid te weten noodig heeft.** Ten gebruike bij de Catechisatiën, door Dr. ***J. MEIJER.*** Vierde druk, *f* 0,20.

LEIDDRAAD

bij het **Godsdienstig Onderwijs**, ten gebruike bij de Catechisatie, door Dr. ***J. MEIJER.*** Derde druk, *f* 0,20.

H.H. Predikanten en Kerkeraadsleden worden, in het belang van het Godsdienstig Onderwijs en ter bevordering der Huiselijke Godsdienst in de Gemeente, op bovenstaande Werkjes opmerkzaam gemaakt.

*** Door de Erven **C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA**, te *Groningen*, wordt met het beste succes gedebiteerd:

Aan den Haard.

Geschiedenissen uit het dagelijksche leven,
FRANZ HOFFMANN
NAVERTELD
DOOR
J. J. A. GOEVERNEUR.
PRIJS *f* 1,50.

DE WET

BETREFFENDE

MINDERJARIGHEID EN VOOGDIJ

opgehelderd door **Practische Aanmerkingen**; een Handboekje voor Voogden en Toeziende Voogden.

PRIJS *f* 0,50.

Kinderwerkjes:

I. *J. J. A. GOEVERNEUR*, **Nieuwe Fabelen en Versjes voor Kinderen.** Met 21 plaatjes. Prijs *f* 0—90.

IDEM met gekleurde plaatjes *f* 1—20.

II. *J. J. A. GOEVERNEUR* en *H. ILPZEMA VINKERS*, **Lust en Leerling**; Fabelen, Sprookjes en Vertelsels, voor Hollandsche Jongens en Meisjes. Met 6 plaatjes. Prijs *f* 0—80.

IDEM met gekleurde plaatjes *f* 1—00.

III. *J. J. A. GOEVERNEUR*, **De oude Koffer,** of **een Boek is een groote Schat.** Kleine Verhalen voor jonge Kinderen, eene vreemde Dame naverteld. Met 14 Plaatjes. Prijs *f* 0—80.

IDEM met gekleurde plaatjes *f* 1—00.

IV. *A. G. BRUINSES*, **Vertellingen uit de Geschiedenis des Ouden Testaments.** Vrij naar het Engelsch van Miss *LAWRENCE.* Met 15 plaatjes. Prijs *f* 1—20.

V. ——— **Vertellingen uit de Geschiedenis des Nieuwen Testaments.** Naar dezelfde. Met 8 plaatjes. Prijs *f* 1—20.

VI. *H. ILPZEMA VINCKERS*, **Rijmen voor de Kinderkamer.** Met 8 plaatjes. Prijs *f* 0—80.

IDEM met gekleurde plaatjes *f* 1—00.

ZEEUWSCH YPEN HOUT.

DINGSDAG den 20sten November 1855, des morgens te 11 uur, zal, bij de Groote Spilsluizen te *Groningen*, publiek, voetstoots worden verkocht:

Eene aanzienlijke partij **ZEEUWSCHE YPEN STAMMEN,** aldaar liggende en van heden te bezien.

J. H. GEERTSEMA, C.z.,
Notaris.

Een ieder wordt verzocht, **niets op mijnen Naam te CREDITEREN**, als zullende deswege door mij geene Betaling worden gedaan.

GRONINGEN, 15 November 1855.

K. HOOGHUIS, P.z.

*** De ondergeteekenden, **GECOMMITTEERDEN** uit de COMMISSIE van ADMINISTRATIE over de GEVANGENISSEN te *Groningen*, zijn voornemens op **DONDERDAG den 22sten November 1855**, des namiddags te drie uur precies, in het openbaar, bij wege van inschrijving bij beslotene Briefjes, aan den minst inschrijvenden, onder nadere goedkeuring, uit te besteden, de **LEVERANCIE** van de navolgende **BENOODIGDHEDEN** voor de gemelde Gevangenissen, gedurende het geheele jaar 1856, als: ROGGENBROOD, GROF TARWENBROOD, WITTEBROOD, AARDAPPELEN, RUNDVLEESCH, KALFSVLEESCH, RUNDVET, BOTER, derde reis afgemalen GORT, RIJST, GROENE ERWTEN, GEELE ERWTEN, GROENTEN, ZOUT, PEPER, AZIJN, RAAPOLIE, PATENTOLIE, KAARSEN, GROENE ZEEP, KOFFIJ, CICHOREI, ZOETEMELK, KARNEMELK, STROO, BAGGERTURF, GREENMANKTURF, ZAND, HEIDEN BEZEMS en HEIDEN BOENDERS.

Die hiervan gading maakt, kome op den bepaalden tijd in het HUIS van VERZEKERING alhier, waar, gelijk mede bij UITHOF (vroeger VAN DER LAAN), Kastelein aan de Groote Markt, de Conditiën van Aanbesteding ter lezing liggen.

De Briefjes van Inschrijving, *op zegel* geschreven, door den Aannemer geteekend en de namen van twee Borgen behelzende, zullen uiterlijk op den dag der Aanbesteding, des namiddags vóór half drie, gelegd worden in ééne der twee geslotene Bussen, waarvan de eene geplaatst is ten Huize van Mr. T. J. TEN BERGE, in de Oude Boteringestraat, en de andere in gemeld Huis van Verzekering.

Mr. T. J. TEN BERGE, *Mr.* J. W. J. DE MAREES VAN SWINDEREN, *Mr.* W. WOLTHERS.

*** Ten overstaan van Mr. **J. H. GEERTSEMA**, Notaris te *Groningen*, zullen, op DINGSDAG den 4den December 1855, ten Huize van den Kastelein TIDDENS, in *de Koornbeurs*, te *Groningen*, des avonds te 7 uur, publiek ter Verkoop worden aangeboden:

I. De EIGENDOM van 14 B., 98 R. en 70 E. *Behuisd* LAND, onder *Oldehove*, bij de Wedw. PIETER JANS BONSEMA onder vaste, altoosdurende en onopzegbare Beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 150,00.

II. De EIGENDOM van ongeveer 26 Bunders *Behuisd* LAND, te *Baflo*, bij SIEBTS LUPPES HUISENGA onder vaste en altoosdurende Beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 150,00.

III. De EIGENDOM van 5 B., 41 R. en 80 E. LAND, op *Aalsum*, onder *Oldehove*, bij PIETER A. HAACK onder vaste en altoosdurende Beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 36,00.

IV. De EIGENDOM van 4 B., 60 R., 10 E. LAND, te *Kloosterburen*, bij HABBO SIEBOLTS RUTGERS VELDMAN onder Beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 30,50.

V. De EIGENDOM van 1 B., 13 R., 40 E. LAND, op het *Feil*, onder *den Andel*, bij T. H. ADDINGA en Vrouw onder Beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 12,00.

VI. De EIGENDOM van ongeveer 9 B. LAND, onder *Oldekerk*, bij WOBBE TEUNIS SCHERINGA en Vrouw onder Beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 26,00.

VII. De EIGENDOM van 5 B., 5 R., 90 E. LAND, onder *Oldekerk*, bij JANNES EBELS JAGER onder Beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 5,55.

VIII. De EIGENDOM van 1 B., 69 R., 60 E. LAND, te *'t Zandt*, bij GERRIT JANS OOSTERDIJK onder Beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 20,00.

IX. De EIGENDOM van 1 B., 28 R., 70 E. LAND, te *'t Zandt*, bij HENDERIKUS JANS PERDOK onder Beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 21,00.

X. De EIGENDOM van 2 B., 27 R., 80 E. LAND, te *Eenrum*, bij RITJE RITJES MULDER onder Beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 18,00.

XI. De EIGENDOM van 4 B., 97 R., 60 E. LAND, te *Bedum*, bij KLAASSENS ZUIDEMA onder Beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 27,50.

XII. De EIGENDOM van eenig LAND, te *Baflo*, bij GRIETJE HENDRIKS TEN BOS onder Beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 6,00.

XIII. De EIGENDOM van 48 R., 10 E. LAND, gelegen te *Baflo*, bij de Wedw. JACOB WERKMAN onder Beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 6,00.

XIV. De EIGENDOM van eenig LAND, gelegen te *'t Zandt*, bij SIKKE J. DOORN onder Beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 13,00.

XV. DE EIGENDOM van 22 R., 90 E. BEHUISD LAND, te *Eenrum*, bij PIETER JACOBS BREEKSMA onder Beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 12,50.

XVI. De EIGENDOM van 2 B., 10 R., 80 E. LAND, te *'t Zandt*, bij LAMMERT PIETERS OOSTING onder Beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 28,00.

XVII. De EIGENDOM van 14 B., 70 R., 90 E. LAND, te *Loppersum*, bij WILLEM BLOK onder Beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 36,00.

XVIII. De EIGENDOM van 3 B., 2 R., 20 E. LAND, te *Oldekerk*, bij HARM ABELS ZWARTS onder Beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 4,22.

XIX. De EIGENDOM van 2 B., 95 R. LAND, te *Oldekerk*, bij H. A. ZWARTS onder Beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 4,22.

XX. De EIGENDOM van 1 B., 89 R., 80 E. LAND, te *Oldekerk*, bij JEPE SIPKES HOUTMAN onder Beklemming in gebruik, voor eene vaste, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 12,00.

XXI. De EIGENDOM van 95 R., 90 E. LAND, te *'t Zandt*, bij AALTJE TJAARDS HOEKSEMA, Wedw. H. K. WESTER, in gebruik, voor eene vaste, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 14,00.

XXII. De EIGENDOM van eenig LAND, in de Gemeente *'t Zandt*, bij JAN D. VAN CALKER onder Beklemming in gebruik, voor eene vaste, jaarlijks op Midwinter verschijnende, huur van *f* 4,00.

XXIII. De EIGENDOM van 11 R., 61 E. LAND, te *'t Zandt*, bij TRIENTJE DERKS NIENHUIS, Wedw. MENNE JURRIENS OOSTING, onder Beklemming in gebruik, voor eene vaste, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 9,00.

XXIV. De EIGENDOM van 17 R. LAND, te *'t Zandt*, bij JACOB KLASENS WIERINGA onder vaste Beklemming in gebruik, voor eene vaste, op Midwinter verschijnende, huur van *f* 7—00.

XXV. De EIGENDOM van 2 B., 32 R., 80 E. LAND, gelegen te *Oldekerk*, door de Wedw. JACOB LAMMERTS, te *Niekerk*, onder Beklemming in gebruik, voor eene vaste op Midwinter verschijnende, huur van *f* 4—00.

Te aanvaarden dadelijk na den toeslag.

De Stukken zullen acht dagen vóór den Verkoop ter lezing voorliggen ten Kantore van den Notaris

Mr. J. H. GEERTSEMA, C.z.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op DONDERDAG den 6den December 1855, des avonds te 7 uur, ten Huize van de Erven E. J. TIDDENS, in het Huis *de Beurs*, te *Groningen*, publiek worden verkocht:

I. Eene ruime **HEEREN BEHUIZING**, get. H, 113, met OPEN PLAATS en TUIN er achter, staande en gelegen in de Brugstraat te *Groningen*, benevens onderscheidene daarbij behoorende **PAKHUIZEN**, groote OPEN PLAATS en VRIJEN GANG of UITREEDE naar Der-A; in onderdeelen.

II. Eene WINKELBEHUIZING, get. H, 104, met een ruim PAKHUIS er achter, staande en gelegen Oostzijde aan Der-A te *Groningen*, wordende de Behuizing door P. J. GUST, en het Pakhuis door G. FABER in huur bewoond en gebruikt.

III. De EIGENDOM van 27½ B. onverscheiden in 38 B., 63 R. BINNENLAND, met het AANDEEL in het INGEDIJKTE POLDERLAND en den KWELDER en AANWAS, gelegen te *Uithuizermeeden*, bij J. JANS, Weduwe E. A. OOSTING, onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche huur van *f* 203,00.

IV. De EIGENDOM van ongeveer 18 B. BEHUISD LAND, *BEIJUM* genaamd, gelegen, onder *Zuidwolde*, bij J. W. WOLTERS en Vrouw, onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche huur van *f* 75,00.

V. De EIGENDOM van ongeveer 36 B. LAND, gelegen op *Tjuchum*, onder *Siddeburen*, bij L. J. BLOKZIJL onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche huur van *f* 75,00.

VI. De EIGENDOM van ongeveer 2½ B. LAND, te *Grijpskerk* gelegen, bij den Heer S. K. DE WAARD en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche huur van *f* 60,00.

VII. De EIGENDOM van ongeveer 9 B. Onbehuisd LAND, gelegen te *Oostwold*, Westerkwartier, bij de Wed. G. H. BUIST onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche huur van *f* 60,00.

VIII. De EIGENDOM van ongeveer 9½ B. LAND, te *Eppenhuizen* gelegen, bij E. J. BOLHUIS en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche huur van *f* 58,00.

IX. De EIGENDOM van 5 B., 59 R., 12 E. LAND, gelegen onder *Uithuizermeeden*, bij D. J. VAN HEUVEL en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche huur van *f* 44,75.

X. De EIGENDOM van ongeveer 6 B. LAND, gelegen in den Molenhorn te *Winschoten*, bij H. F. FRANSSENS onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche huur van *f* 42,00.

XI. De EIGENDOM van ongeveer 6 B. LAND, gelegen te *Kloosterburen*, bij G. J. LEEUWEMA en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche huur van *f* 36,00.

XII. De EIGENDOM van ongeveer 3 B. LAND, mede aldaar, bij L. EISES en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche huur van *f* 18,00.

XIII. Een BEWIJS van AANDEEL in den Straatweg van *Groningen* naar *Winsum*, no. 159, groot *f* 500,00.

Alles behoorende tot de nalatenschap van wijlen Mevrouw de Weduwe H. REIJERS.

Om te aanvaarden de perceelen 1 en 2 op den 1sten Mei 1856, en de overige perceelen dadelijk na den finalen Toeslag.

De perceelen 1 en 2 te bezien daags vóór en op den Verkoopdag, des voormiddags van 10 tot des namiddags 2 uur, op BEWIJZEN VAN TOEGANG, ten Kantore van den Notaris te bekomen.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Gronngen*, zullen, op DONDERDAG den 18den December 1855, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt aldaar, publiek worden verkocht:

I. Eene aanzienlijke **HEEREN BEHUIZING**, geteekend R 32, staande en gelegen op eigen grond, Noordzijde in de Steentilstraat te *Groningen*, door wijlen Mejufvrouw de Wed. G. MENALDA bewoond geweest.

II. Eene ruime, wèldoortimmerde KOOPMANS BEHUIZING, get. R 32, staande op eigen grond, mede aldaar, door den Heer B. J. SORMANI in huur bewoond.

III. Een STAL en WAGENHUIS, staande op eigen grond, Westzijde in het Hoornstraatje, tusschen de Steentilstraat en het Kattendiep, te *Groningen*, achter de Behuizing door den Schrijnwerker VAN HEERDE bewoond.

IV. De EIGENDOM van ongeveer 48½ B. BEHUISD LAND, gelegen te *Oostwolde*, bij C. O. STRUIF en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Martini verschijnende, huur van *f* 816,00.

V. De EIGENDOM van ongeveer 12 B. LAND, gelegen te *Uskwerd*, bij B. P. WESTERHUIS en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midw. versch., huur van *f* 86,00.

VI. De EIGENDOM van ongeveer 20¼ B. LAND, gelegen onder *Garmerwolde*, bij JACOB EVERS DIJK en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midw. versch., huur van *f* 66,00.

VII. De EIGENDOM van 2 Perceelen LAND, te zamen groot ongeveer 10 B., gelegen te *Niehove*, bij J. P. BANSEMA en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midw. versch., huur van *f* 65,00.

VIII. De EIGENDOM van ongeveer 17¼ B. LAND, gelegen te *Nuis*, bij J. A. AUSMA en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midw. versch., huur *f* 60,00.

IX. De EIGENDOM van ongeveer 8¼ B. BEHUISD LAND, gelegen te *Vierhuizen*, bij M. R. BEUKEMA en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midw. versch., huur van *f* 57,75.

X. De EIGENDOM van ongeveer 4¾ B. LAND, gelegen aan den *Wolddijk*, onder *Noordwolde*, bij J. W. WOLTERS onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midw. versch., huur van *f* 50,75.

XI. De EIGENDOM van ongeveer 2 B. LAND, gelegen te *Noordbroek*, bij J. H. SMIT onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op den 22sten Febr. versch., huur van *f* 40,00.

XII. De EIGENDOM van ongeveer 3½ B. LAND, gelegen aan den *Wolddijk*, onder *Noordwolde*, bij de Wedw. F. P. POELMAN onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midw. versch., huur van *f* 21,00.

Voorts zullen nog worden verkocht:

XIII. De EIGENDOM van ongeveer 30 B. BEHUISD LAND, gelegen in *den Paddepoel*, onder *Adorp*, bij P. J. TORRINGA en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midw. versch., huur van *f* 220,00.

XIV. De EIGENDOM van 14 B., 73 R. BEHUISD LAND, gelegen te *Eenum*, bij F. JANSONIUS en Vrouw onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midw. vers. huur, van *f* 150,00.

XV. De EIGENDOM van 17 B., 77 R. BEHUISD LAND, gelegen op *de Breede*, bij de Kinderen van H. D. VAN ZEEBORG onder beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Midw. vers., huur van *f* 130,00.

Om te aanvaarden de perceelen 1, 2 en 3 op den 1sten Mei 1856 en de overige perceelen dadelijk na den finalen Toeslag.

De perceelen 1, 2 en 3 te bezien daags vóór en op den Verkoopdag van 10—2 uur, op Bewijzen van Toegang, ten Kantore van den Notaris te bekomen.

*** Na bekomen regterlijke autorisatie, zullen, ten overstaan van Mr. **C. DE RANITZ**, Notaris te *Groningen*, op nader te bepalen tijd en plaats, publiek worden verkocht:

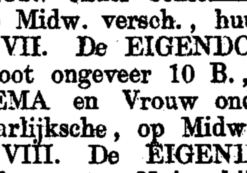

I. Eene wèldoortimmerde **KOOPMANS BEHUIZING**, get. C 78, met OPEN PLAATS, staande te *Groningen*, in den Achter-den-Muur nabij de St. Jansstraat.

II. Een PAKHUIS en BOVENWONING met VRIJEN OPGANG, get. C 79*a* en 79*b*, staande naast het vorige Perceel.

III. Eene nette BEHUIZING, get. G 295, met TUIN, BLEEKVELD en BERGPLAATS, staande en gelegen in de Folkingestraat, Westzijde.

IV. Eene BEHUIZING, get. Z 40, met TUIN, groot 4 R., 30 Ell., staande en gelegen onder *Groningen*, buiten de Heerepoort, in de Aduarderstceg.

V. Een TUIN, groot 4 R., 50 Ell., gelegen naast het vorige perceel.

VI. Eene BEHUIZING, get. B 27, met TUIN, groot 1 R., 81 Ell., staande en gelegen te *Haren*, in den Kromnen Elboog.

VII. Ruim 2 B. HOOILAND, gelegen bij de Biks te *Onnen*, Gemeente *Haren*.

VIII. 5 GRAVEN op de Zuider Begraafplaats te *Groningen*, in de 4de Kl., 1ste Rij, no. 73, 74, 75, 76 en 102.

Om te aanvaarden: de Behuizingen op den 1sten Mei, de Tuinen en het Land op den 12den Maart 1856 en de Graven dadelijk na den Toeslag.

Mr. C. DE RANITZ, *Notaris*.

Hout-Boeldag.

Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op ZATURDAG den 15den December 1855, des voormiddags te 10 uur, **op de plaats zelve**, ten verzoeke van L. A. HOENDERKEN, publiek worden verkocht: Ongeveer **300 EIKEN BOOMEN**, op stam staande te *Noordlaren*, tot alle Werk geschikt.

GROOTE HOUTBOELDAG.

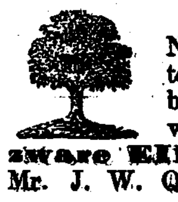

Op DONDERDAG den 22sten November 1855, des voormiddags te 10 uur, zullen, te *Veenhuizen*, bij *Noordbroek*, in het openbaar worden verkocht: ongeveer **300 zware EIKEN BOOMEN**, toebehoorende aan Jhr. Mr. J. W. QUINTUS.

Mr. R. FEITH, *Notaris*.

*** De Notaris **J. PICCARDT**, te *Hoogezand*, zal, ten verzoeke van de daartoe GECOMMITTEERDE VOLMAGTEN, op WOENSDAG den 28sten dezer, des avonds te 5 uur, ten Huize van den Kastelein KORN. L. ENSING, te *Kiel-Windeweer*, voor den tijd van drie achtereenvolgende jaren, publiek verhuren:

Het **Kiel-Compagniester SNIKHUIS**, lett. D, no. 39, met den daarbij behoorenden GROND, staande en gelegen te *Kiel-Windeweer*; benevens de **TREKSCHUIT**, varende van dáár naar de Stad *Groningen* en *vice versa*.

*** De Notaris **M. P. WENNIGER**, te *Loppersum*, zal, op DONDERDAG den 20sten December 1855, des voormiddags te 10 uur, ten Huize van den Kastelein KREMER, te *Loppersum*, publiek verkoopen:

Eene **BEHUIZING**, waarin 2 KAMERS, met 2 KELDERS daaronder, KEUKEN, STALLING voor 2 Paarden en 2 Koeijen, enz.; — benevens ERVE en nette TUIN, doende tot huur *f* 5—00, staande en gelegen aan den Grindweg te *Loppersum*, in eigendom toebehoorende aan H. KAPPELHOF.

*** Onder inwachting van de vereischte autorisatie, gedenkt JAN A. KRAAI, te *Westerlee*, en zijne Kinderen, bij wijlen IMKE HKS. EDING in echte verwekt, in de maand DECEMBER e.k. in openlijke Veiling te verkoopen:

Eene **BOEREN BEHUIZING** en **SCHUUR**, **HOF** en **TUIN**, met de VASTE BEKLEMMING der daaronder behoorende LANDERIJEN, groot pl. m. 35 Bunders, staande en gelegen te *Westerlee*, doende jaarlijks tot vaste huur *f* 100—00; om de Landerijen bij den toeslag en de Behuizing op den 1sten Mei 1856 te aanvaarden.

B. HAITZEMA VIËTOR, *Notaris*.

Men verlangt TE HUUR,

om terstond of met den 1sten Februarij a.s. te aanvaarden:

Een fatsoenlijk **BURGERHUIS** met minstens DRIE à VIER KAMERS, KEUKEN, ENZ. Adres, onder letter D, aan het BUREAU dezer COURANT.

De ondergeteekende maakt aan zijne geëerde Begunstigers bekend, dat hij in zijn **MAGAZIJN** van **MUZIJK-INSTRUMENTEN** eenige **PIANINO'S** van verschillende Fabrijken uit *Parijs* heeft ontvangen. Door een' **voordeeligen inkoop** is hij in staat om dezelve zeer billijk te kunnen leveren. Tevens zijn bij hem **gebruikte PIANO'S te Huur**.

GRONINGEN, 17 November 1855.

I. T. OTTÉ.

OM OP TE RUIMEN,

zijn te bekomen: eene partij EIKEN- en ESSCHEN TELGEN, jonge ESCHDOORNEN, SPARREN en LINDEBOOMEN, LARIXEN en KASTANJEBOOMEN, enz., zoomede eenige jonge APPEL- en PERENBOOMEN, bij

DE BOER & VAN DER GOOT.

HOOGEZAND, 12 November 1855.

NIEUWE PUNCH-SIROOP,

per Flesch *f* 1,00, *f* 1,20, *f* 1,40.

JAMAICA RUM *f* 1,00, *f* 1,20.

H. M. SPECKMAN, Oosterstraat.

BREVET VAN UITVINDING.

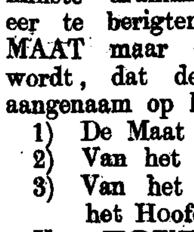

J. RENSBURG, ***Hofkapper***, *Lid der Académie van Industrie te Parijs*, gebreveteerd wegens zijne **nieuw uitgevondene PARUIKEN** zonder METALIEKE VEREN of ELASTIEKEN, de eenige welke zeer gemakkelijk en zonder de minste drukking zich op het hoofd vastsluiten, heeft de eer te berigten, dat het voldoende is de hieronder staande MAAT maar over te zenden, en men alsdan gewaarborgd wordt, dat deze PARUIKEN altijd netjes, natuurlijk en aangenaam op het hoofd zitten.

1) De Maat rondom het Hoofd;
2) Van het Voorh ofd tot in den Hals;
3) Van het eene Oor tot het andere, gaande boven over het Hoofd.

Voor **TOUPETS** of **PLAKJES** enkel de grootte van de kale plek.

Korte Houtstraat, te 's Hage.

TEN KANTORE VAN

J. S. Oppenheim,

aan de Noorderhaven,

bij wien in de afgeloopene STAATS-LOTERIJ **DE HOOGSTE PRIJS VAN *f* 100,000—00** en meerdere **aanzienlijke PRIJZEN** zijn gevallen, zijn op nieuw, voor de **228ste Staats-Loterij**, **LOTEN** in KOOP en HUUR volgens *Prijs-courant* te bekomen.

De Trekking der 1ste Klasse is den 3den December e.k.

Puik! Puik!

Bij den Vleeschhouwer **E. SCHAAP**, in de **Brugstraat**, zijn ***gisteren, Zaturdag***, weder eenige extra vette zware **JONGE KOEIJEN** geslagt; beveelt zich vriendelijk in de gunst zijner Stadgenooten aan; zullende hij steeds trachten door eene civiele en honnette behandeling, zich dezelve in alles waardig te maken.

GRONINGEN, 17 November 1855.

EEN HORLOGIEMAKERSKNECHT,

zijn Werk geheel of gedeeltelijk verstaande, en een **LEERLING**, kunnen geplaatst worden bij C. SLEUTELAAR, *Horlogiemaker*, N. Ebbingestraat.

Men vraagt een' **KNECHT**, die bekend is met de **behandeling van Granen**, om dadelijk in dienst te treden. Gegadigden adresseren zich, franko onder de letters Q P., aan het BUREAU dezer COURANT, alwaar nadere aanwijzing is te bekomen.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.